საქართველოს მუშათა სოც.-ფედ. სარევ. პარტია. | წელიწადი მეხუთე

F264 № 570

ტრიბუნა

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „ტრიბუნა“ ღირს
თვიურად 2,500,000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 150,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, ხახანის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 20 კაპ. ჩერვონ. ნიშნებით
4 „ 15 „
სამგლოვიარო განცხადებები
1 გვ. 3,500,000 მან.
4 „ 2500,000 „

№ 562 კვირა, სექტემბერი 2 1923 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 150,000

საქ. მუშათა სოც.-ფედ.-თა სარევ. პარტიის

ზუგდიდის სამაზრო კომიტეტი

იწვევს ქალაქ ზუგდიდში კვირას, ამა წლის სექტემბრის 9-ს პარტიულ

სამაზრო კონფერენციას

დღის წესრიგი:

1) საქართველოს და საბჭოთა ფედერაციის შინაური და საგარეო მდგომარეობა.
2) სამაზრო კომიტეტის ანგარიში.
3) მოხსენებანი ადგილებიდან.
4) მიმდინარე საკითხები.
5) არჩევნები სამაზრო კომიტეტისა და სარევიზიო კომისიის.

ყოველი ორგანიზაცია გზავნის თითო დელეგატს. მრავალრიცხოვანი ორგანიზაციები გზავნიან 20 წევრზე თითო დელეგატს. დელეგატს ირჩევს ორგანიზაციის წევრთა საზოგადო კრება.

— ამსტერდამის ინტერნაციონალმა მიმართა საერთაშორისო პროლეტარიატს წინააღმდეგობა გაუწიონ მოსალოდნელ ომს და მოითხოვს მოკავშირეთა ვალების გაუქმებას

— სამხრეთ-სლავიას დაშლა მოელის.

— ამერიკელების აზრით საბჭოთა რესპუბლიკებში კარგი და საიმედო მდგომარეობაა.

— ზოგიერთების ცნობით იტალიამ დაიკავა საბერძნეთის კუნძული კორფუ.

— რომში საბერძნეთის წარმომადგენლების ბინაში ყუმბარა ჩააგდეს.

— მილანში და ტრიესტში საბერძნეთის წარმომადგენლებს მინები დაარბიეს.

— ესპანეთის კაბინეტი გადადგა

გაზეთი „ტრიბუნა“

ენკენისთვის 1-დან ღირება:

პროფკავშირთა წევრებისათვის თვიურად	3.000.000 მ.
დაწესებულებათა და კერძო პირთათვის	4.000.000 „
ცალკე ნომერი	150.000 „

მენშევიკების თვითლიკვიდაცია.

„ყრილობა დაშლილად აცხადებს საქართველოს სოც.-დემოკრატიულ პარტიას (მენშევიკებისას); ამ პარტიის მანდატებს კი, რომელიც აქვთ, როგორც ემიგრაციაში მყოფს, ისე ამ პარტიის ყველა წევრებს სრულის გაუქმებულად და მხურვალედ მოუწოდებს ყველა წევრებს ყოფილ მენშევიკურ პარტიისას მჭიდროდ დაირაზმონ მესამე ინტერნაციონალის დროშის ქვეშ.“

მენშევიკების ყრილობის დეკლარაციიდან.

მენშევიკური პარტია გაუქმდა. მენშევიკ მუშებმა და გლეხებმა გაითვალისწინეს პარტიის როლი წარსულში, მისი აწმყო და მომავალი უარყოფენ თავის პარტიას და დადგნენ მე-3 ინტერნაციონალის დროშის ქვეშ.

ამიერიდან მხოლოდ უპასუხისმგებლო ელემენტებს შეუძლიათ მენშევიკური პარტიის სახელით ლაპარაკი.

მენშევიკების „ცეკა“ თუ რეალურად ფიქტიურია თავისი ძალების მიხედვით, იურიდიულად იგი აღარ არსებობს.

მისი ხმა არ არის პარტიის ხმა, მისი სიტყვა არ არის პარტიის სიტყვა.

ასეთ მდგომარეობაშია მანდატ ჩამორთმეული ემიგრაციაში ქმნილი მთავრობაც. მას ამიერიდან უფლება აღარა აქვს საქართველოსა და მენშევიკური პარტიის სახელით ილაპარაკოს.

შეცდა პარტიის ხელმძღვანელნი, შეცდა მენშევიკთა ლიდერები, არ შეცდა პარტიული მასა საბოლოოდ, არ შეცდა მშრომელი ხალხი თავის ინტერესთა გამოცნობაში.

მშრომელმა მასამ გამოისყიდა მესვეურთა შეცოდებანი, მათ დაიხსნეს ისტორიის მსჯავრისაგან თავისი თავი, მოღალატის როლი დაუთმეს მათ, ვინც კიდევ განაგრძობს კონტრრევოლიუციონურ მოღვაწეობას.

დიდი სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს ამ აქტს. პარტიათა აღმოცენება—სიკვდილი ქვეყნის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი მოვლენაა. მით უფრო მნიშვნელოვანია გუშინდელი დღის მდგომარეობის ბატონი პარტიის გაუქმება თვით პარტიის მიერ.

უნდა ვფიქროთ, რომ ყოველივე ის, რაც ხდება პარტიათა ცხოვრებაში, რომელნიც ხაზს გადაღმა იდგნენ, გაკვეთილი იქნება ფართო, ნეიტრალური მასებისათვის.

მთელი მშრომელი ხალხის დაკავშირება არსებულ წყობილებისადმი შექმნის ნიადაგს ჩვენი ქვეყნის ერთგვნულ—სოციალისტური აღორძინებისათვის.

პრესა

„რ. კ. პ. ნაციონალური შემადგენლობის“ სათაურით „ზარია ვოსტოკას“ № 199-ში მოყავს ანგარიში „პრავდიდან“.

წერილში სხვათა შორის აღნიშნულია, რომ კომპარტიის ქართველ წევრთა რიცხვი უდრის 7.378, რომელსაც გაკეთებული აქვს შენიშვნა **ქართველები 6.960, მეგრელები 412, აჭარლები 6“** (ხაზი ჩვენია. მეპ.).

ჩვენ ვფიქრობთ მეტი სიფრთხილე არის საჭირო ნაციონალური განჯგუფების დროს. დღეს კომუნისტური პარტია მიზნად ისახავს ნაციონალური სიმშვიდის განმტკიცებას და ამისათვის არ არის ხელსაყრელი რ. კ. პ. ცეკასაგან ზემოდ აღნიშნული განჯგუფება.

თუ შესაძლებელია ქართველები დავყოთ „ქართველებად, მეგრელებად და აჭარლებად“ რისთვის არის შეუძლებელი, რომ განვაგრძოთ ასეთი კლასიფიკაცია და ლოღიკურად მივუმატოდ იმერლები, გურულები, ქახელნი, ქართლელნი, თუშნი, ხევსურნი და სხ. და სხ.

ერთა განჯგუფებისათვის არსებობს საფუძველი ცნება **ერისა**. ჯერ არავის დაუმტკიცებია, რომ მარტო სარწმუნოება, ან კუთხური კილოკავი ენა შეიძლება ჩაითვალოს ერის განმსაზღვრელ ნიშანდობლივ თვისებად.

ეს რომ ასე იყოს, მაშინ ქართველი კათოლიკენი, გრიგორიანები, და სხვა ცალკე ერებად უნდა მივიჩნიოთ, რადგან სხვა და სხვა სარწმუნოება აქვთ, ან და სვანები ცალკე ერად უნდა გამოვყოთ, რადგან არსებობს არა ლიტერატურული სვანური ენა. ასეთი განმარტება ერისა არ იცის ერის არც ერთმა თეორიამ და სხვათა შორის არც ბელშევიკურმა. (მაგ. სტალინის განმარტებამ).

მეტი სიფრთხილე მართებს კომპარტიას ასეთი კლასიფიკაციის დროს.

რადიო-დეპეშები

ზაკროსტას ცნობები 31 აგვისტოდან.

ბერლინი. (გერმანია). ამსტერდამის ინტერნაციონალმა მიმართა საერთაშორისო პროლეტარიატს მოწოდებით წინააღუდგნენ მშვიდობიანობის მოსალოდნელ დარღვევას, ხოლო არ მიუთითებს ამ წინააღმდეგობის კონკრეტიულ ფორმებზედ და კმაყოფილდება პლატონიური მოთხოვნილებით გაუქმებულ იქმნეს მოკავშირეთა ვალები და მიეცეს გერმანიას სესხი.

მოწოდება დასასრულ მიმართავს მთავრობებს უარი სთქვან ძალადობაზედ და თავის პოლიტიკაში ხელმძღვანელობდნენ მთელი კაცობრიობის ინტერესებით.

ბერლინი. ბელგიის ბურჟუაზიული პრესა ფიქრობს, რომ ბელგიის ნოტა ინგლისისადმი აახლოვებს რურისა და სარეპარაციო საკითხების გადაწყვეტას. სოციალ-დემოკრატიული „პეგლ“-ი პირიქით ფიქრობს, რომ ნოტა მდგომარეობას ვერ შესცვლის. საფრანგეთის ოფიციოზური პრესა წინააღმდეგია ბელგიის წინადადებისა მოლაპარაკების განახლების შესახებ, რადგანაც, მისი აზრით, პუანკარეს ნოტის შემდეგ ამ მოლაპარაკებას აზრი აღარა აქვს.

ბერლინი. ნაციონალურ ლიგის „სამშობლოსათვის“-ის ანტვერპენის სექციამ განუცხადა გერმანიის რწმუნებულს ბრიუსელში, რომ თუ კიდევ განმეორდა რურში ბელგიელების დევნა, ლიგა ენერგიულ რეპრესიულ ზომებს მიიღებს და შესაძლებელია გერმანიის ტერიტორიაზედ შენობების აფეთქება.

ლონდონი. (ინგლისი). ჟურნალ „რევიუ ავ რევიუ“ აღნიშნავს, რომ ის იმედები, რომელსაც ამყარებდნენ სამხრეთ-სლავიაზედ, რომელსაც ომის შემდეგ შექმნილ სახელმწიფოებში ყველაზედ მკვიდრად სთვლიდნენ, შემცდარი გამოდგა, 4 ნახ. წლის შემდეგ ომიდან გაჩენისა მას მოელის დაშლა, რომელიც [illegible] გამოცნობაც [illegible] ალის.

ზაგრები. ზაგრების გაზეთი „სლობოდნი დომ“ ათავსებს კროატელ სეპარატისტების რადიჩის წერილს, სადაც იგი ამტკიცებს, რომ ყოველივე უკანონობა კროატიაში სწარმოებს ბელგრადიდან ჩვენებით. ადმინისტრაციას დავალებული აქვს განგებ მოახდინოს კროატელებს შორის მღელვარება, რათა ამით გააქარწყლონ მათი მშვიდობიანობის მოყვარულობა. რადიჩის სიტყვებით ბელგრადის მთავრობას გამოუმუშავებია გეგმა მომავალ არჩევნებში კროაციის სრული იზოლიაციისა.

პეკინი. (ჩინეთი). პეკინის ინგლისურ გაზეთ „დეილი ნიუზ“-ის ცნობით საფრანგეთს ჩინეთისა და ინდო-ჩინეთის მოსაზღვრე პროვინციის უმთავრეს ქალაქ იუნანში აუშენებია ძლიერი რადიოსადგური, რაც არღვევს როგორც ჩინეთის, ისე საერთაშორისო უწყებებს. ჩინეთის მთავრობამ მოითხოვა განმარტება. ელოდებიან აგრეთვე იაპონიის პროტესტს, რომელიც იუნანს სთვლის თავის გავლენის ზონაში.

ტფილისი. სომხეთიდან ტფილისში დაბრუნდა ამერიკელთა დელეგაცია: სენატორები ლედდი და კინგი, დეპუტატი ფრირი, პროფესორი დჟორსონი, კონესსი, ბოჟოენი და ისაკ ლევინი. „ზაკროსტას“ თანამშრომელთან საუბარში დელეგაციამ აღნიშნა, რომ მოგზაურობის მიზანია შეძლებისდაგვარად ს. ს. რ. ა. პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიური ცხოვრების, განსაკუთრებით კი სასოფლო მეურნეობის, სრული გაცნობა.

დელეგაციამ დაათვალიერა მთელი ფედერაცია მოსკოვიდან ამიერ-კავკასიამდე და ის აზრი გამოიტანა, რომ ს. ს. რ. კ. სწრაფის ნაბიჯით მიდის წარმოების აღდგენისაკენ. ამის ცხადი მაჩვენებელია ურალისა და ვოლგის რაიონების ქარხნები.

შეეხო რა ს. ს. რ. კ. ტრანსპორტს, დელეგაციამ ხაზი გაუსვა, რომ სინამდვილემ გადააჭარბა მათ მოლოდინს და გააქარწყლა საზღვარ გარედ გავრცელებული ხმები საბჭოთა ტრანსპორტის შესახებ. კერძოდ საქართველოს სამხედრო გზის შესახებ დელეგაცია აცხადებს, რომ ის მთელს ქვეყანაზედ ყველაზედ ლამაზი გზა არის.

ერთი უმთავრეს მიზანთაგანი დელეგაციის მოგზაურობისა იყო სომხის ერის ცხოვრების გამორკვევა, რომლის ბედ-იღბალშიაც დაინტერესებულია ამერიკის ხალხი. ამერიკელ კომიტეტის მოქმედებას დელეგაცია სცნობს დამაკმაყოფილებლად და დაბრუნებისას ამერიკის ხალხს სთხოვენ განაგრძოს დახმარება სომხებისადმი.

ყოველივე ნახულს დელეგაცია გადასცემს ამერიკის ხალხს, რომელიც დაინტერესებულია თავისი მეგობრის—რუსის ხალხის—ბედ-იღბლით. დელეგაცია ერთხმად აღიარებს, რომ ამ ხალხს შორის მეგობრობა ტრადიციად გადაიქცა და იგი შეურყეველია.

ვენა. მიუხედავად დაპირებისა ესპანეთის მთავრობა ახალ ძალებს აგზავნის მაროკოში. სევილიისა და კალაგის გარდა ჯარის კაცნი აჯანყდნენ აგრეთვე გრანადაში. ჯარის კაცნი ყველგან უარს ამბობენ მაროკოში წასვლაზედ.

მთავრობის მდგომარეობა დღითი-დღე უარესდება. ესპანეთის საზოგადოებრივი აზრი წინააღმდეგია მაროკოს ავანტიურის გაგრძელების. მავრებმა გამოაცხადეს სამღვთო ომი და ესპანეთს უჩნდება ახალი მტერი.

ბერლინი (გერმანია). რეინის ოლქში სეპარატიული მოძრაობა ძლიერდება. მას უერთდებიან მცხოვრებთა სხვა და სხვა ნაწილების წარმომადგენლები და სინდიკალისტების გავლენის ქვეშ მყოფი მუშები.

ამას ხელს უწყობს სიძვირე და სურსათის ნაკლებობა, „ველტრამ მონტაგი“ სეპარატიულ მოძრაობის საშიშროებას სთვლის სერიოზულად და რურისა და რეინის ოლქების სახსნელად, საჭიროდ მიაჩნია საჩქაროდ მოლაპარაკების აღდგენა საფრანგეთთან, პასიურ წინააღმდეგობის შეწყვეტა და [illegible].

ლონდონი. გაზეთების აზრით ბელგიის ნოტა არ აახლოვებს სარეპარაციო საკითხის გადაწყვეტას, ფინანსიურ წრეებში გამოსთქვამენ მწუხარებას, რომ ბელგიის ნოტა პასუხს არ იძლევა ინგლისის წინადადებაზედ გერმანიის ვალების გადახდის შესაძლებლობის გამოსარკვევად საერთაშორისო კომისიის მოწვევაზედ.

„დეილი ტელეგრაფი“ სწერს, რომ ბელგია არ გამოსთქვამს იმ პირობებს, რომლებშიაც მას შეუძლია დაიწყოს რურის თანდათანობითი ევაკუაცია.

ვარშავა. (პოლონეთი). გაზეთების ცნობით გრაფი პატოცკი ელის რუმინეთის დედოფლის ჩამოსვლას, რომელიც დარჩება სტუმრად გრაფის მამულში ერთი თვე.

„ნიუ-იორკ ტაიმს“-ი იძლევა სენსაციურ ცნობას რუმინეთის მეფის სკიპეტის ქვეშ პოლონეთ-რუმინეთის მონარქიის შექმნის გეგმის შესახებ.

ვარშავა. „ვარშავის გაზეთი“-ს ცნობით 180 მილიონ დოლარიანი მორგანის სესხი თითქმის გადაწყვეტილია. ვარშავის კერძო სააგენტოს ცნობით სესხის პროექტი უარყო ფინანსთა სამინისტრომ, რადგანაც მორგანმა სესხის პირობად წამოაყენა 8 საათის სამუშაო დღისა და აგრარულ რეფორმის კანონების გაუქმება, რადგანაც მორგანის აზრით ეს რეფორმა შეიძლება პოლონეთისათვის დამღუპველი აღმოჩნდეს.

ბერლინის გაზეთ „როტე ფანე“-ში დაბეჭდილი ცნობა მორგანის სტინნესთან კონტაქტში მუშაობის შესახებ მიუხედავად აკრძალვისა გადაბეჭდა პოლონეთის ოპოზიციონურმა პრესამ, რომელმაც ცნობას გაუკეთა მთავრობის საწინააღმდეგო შენიშვნა.

ბერლინი. გერმანიის კომპარტიის ბერლინის ბიუროში მოხდენილ ჩხრეკის შემდეგ დაატუსაღეს პარტიის მდივანი მფევრადეცკი. ქალაქის მრჩეველი—კომუნისტი ფერტენერი და ქალაქის ხმოსნები—კომუნისტები: ნაველროვიჩი, შუმახერი, ნოკროცკი, გელმანი და ეროტე. დათხოვნილია ახლად შემდგარი ბერლინის ფაბრიკა-ქარხნების ოპოზიციონურ კომიტეტების ცენტრალური კომისია.

პრუსიის ბეჭდვითი ოფიციალური ბიურო, აქვეყნებს რა კონფისკაცია ქმნილ ოქმებს, ამტკიცებს, რომ კომუნისტები ამზადებდნენ, აჯანყებდნენ და უნდოდათ კავშირი დაეჭირათ უცხო სახელმწიფოებთან. ბეჭდვითი ბიურო გაჩუმებულია იმაზე, რომ ოქმებში ლაპარაკი იყო არა უცხოელ მთავრობებზედ, არამედ უცხოეთის კომპარტიებზე.

„როტე ფანე“ ენერგიულად ეწინააღმდეგება ზევერინგს ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების ახალ ცენტრალურ კომისიის დაშლის გამო.

ბერლინი. მიუხედავად ზევერინგის წინააღმდეგობისა, კომუნისტები გაფაციცებით ემზადებო-

დნენ ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების კონგრესისათვის დაარსებული იყო კომიტეტი. რომელსაც დავალებული ქონდა კონგრესის მოწვევა. კომიტეტმა და კომუნისტურმა პრესამ მოწოდებით მიმართეს ყველა დარგის მრეწველობის მუშათ, ღარიბ გლეხობას, მოხელეთ და მოსამსახურეთ, რათა მიეღოთ მათ მონაწილეობა კონგრესის წევრების არჩევაში.

სწორედ მოძრაობის მასსიური ხასიათი იყო ბერლინის კომუნისტების დაპატიმრების მიზეზი.

ბერლინი. გერმანელ ფაშისტებში იზრდება მეთაურების მოქმედებით უკმაყოფილება. ფაშიზმს არ შესწევს ძალა წინააღუდგეს მუშათა მოძრაობას. პირველი დამარცხება ფაშიზმმა განიცადა მიუხენში, 1 მაისს, როდესაც, მიუხედავად მათი მუქარისა, კომუნისტებმა მოაწყვეს დღესასწაული და დემონსტრატციები. მეორე დამარცხება—29 ივლისს, როდესაც შესდგა მრავალრიცხოვანი მიტინგები, მაგრამ ყველაზედ ძალიან ფაშისტების სისუსტე გამოჩნდა უკანასკნელ გაფიცვების დროს გერმანიაში.

ფაშისტურ ორგანიზაციებს ეტყობათ გულის გატეხა. მათი დამარცხების მიზეზია კომუნისტების დიდი გავლენა მასსებზედ. მეორეს მხრით გერმანიის ფაშიზმს ხელს უშლის შინაური წინააღმდეგობანი.

ვენა. საბერძნეთში უცნობმა პირებმა მოჰკლეს იტალიის სამხედრო დელეგაციის წევრები: გენერალი ტელლინი, პოლკოვნიკი კორტი და 3 ოფიცერი, რომელნიც შედიოდნენ საბერძნეთ-ალბანეთის საზღვრების დამწესებელ კომისიაში.

ვენა. საბერძნეთის პრემიერმა გონატასმა განაცხადა, რომ საბერძნეთის რევოლიუციონური მთავრობა არ გაუშვებს ხელიდან ძალა-უფლებას იმ დრომდე, ვიდრე არ ჩააბარებს მას მომავალ არჩევნებში გამარჯვებულ პარტიას.

რადგანაც ოსმალეთთან მცხოვრებლების გაცვლა მეტად საჩქაროა, ამიტომ მთავრობა ფიქრობს გამოსცეს დეკრეტი ლოზანას ხელშეკრულების რატიფიკაციის შესახებ.

ფორმა სახელმწიფოებრივ მართვა-გამგეობისა გადასწყდება დამფუძნებელ კრების მიერ.

ვენა. რუმინეთის დახმარებით საბერძნეთი სცდილობს მიღებულ იქმნეს მცირე ანტანტაში.

ვანა. ბოლგარეთის პრემიერმა ცანკოვმა განუცხადა აგრარულ პარტიის დეპუტაციას, რომ პარტიამ უპირველეს ყოვლისა უნდა დაამტკიცოს თავის ლოიალობა მთავრობის მიმართ და უარი სთქვას ემიგრანტ ბელადებთან კავშირზე. აგრარულ პარტიის ალმ. კომიტეტმა გამოქვეყნებულ ცნობაში ხაზი გაუსვა, რომ მას არამც თუ არა აქვს კავშირი ემიგრანტებთან, არამედ ურჩევს მათ დაბრუნდნენ ბულგარეთში.

რომი. (იტალია). მოლიპელაში ფაშისტთა რაზმები ახდენენ მუშებისა და გლეხების ბინების ჩხრეკას და სიკვდილით ემუქრებიან ყველას, თუ უარს იტყვიან ფაშისტურ სინდიკატებში ჩაწერვაზედ.

ტრიესტში დაჭრილ ფაშისტების შურის საძიებლად ფაშისტებმა დაარსეს ახალგაზრდობის კლუბები, სკოლები და საზოგადო საცხოვრებელი ბინები.

ალბანიის ინციდენტი.

საბერძნეთში მოჰკლეს იტალიის სამხედრო დელეგაციის წევრები, რომელნიც მონაწილეობას ღებულობდნენ საბერძნეთ-ალბანეთის საზღვრების გამასწორებელ კომისიაში. ამის გამო იტალიამ წარუდგინა საბერძნეთს ულტიმატუმი და მოითხოვს: 1) ბოდიშის მოხდას ოფიციალურად, 2) ოფიციალ საჯარო პანაშვიდის გადახდას დახოცილებზედ საბერძნეთის მთავრობის თანადასწრებით, 3) განსაკუთრებულ პატივისცემას იტალიის დროშისადმი, 4) დაუყონებლივ გამოძიების წარმოებას სამხედრო ატაშეს თანადასწრებით, 5) სიკვდილით დასჯა მკვლელებისა, 6) 50,000,000 დოლარის გადახდა 5 დღის ვადაში.

ლონდონში და საფრანგეთში ინციდენტს სერიოზულად სთვლიან.

იტალიის ფლოტმა ტანენტოში ბრძანება მიიღო—მზად იყოს. ამ ბრძანებას ლონდონში დიდ მნიშვნელობას აძლევენ.

ელჩთა კონფერენციამ პარიზში დაადგინა წინადადება მისცეს საფრანგეთს, ინგლისს და იტალიას პროტესტი განაცხადონ იტალიის დელეგაციის მოკვლისათვის და საბერძნეთის მთავრობისაგან ფიცხელი გამოძიების წარმოების.

არა ოფიციალური ცნობით საბერძნეთის მთავრობა თანახმაა დააკმაყოფილოს იტალიის ისეთი მოთხოვნილებანი, რომელიც არაა დამამცირებელი.

ფლოტის გარდა იტალია ხმელეთის ჯარებსაც აგროვებს.

საბერძნეთის პრესა სცდილობს მკვლელობაში ბრალი დასდოს ალბანელებს.

საბერძნეთის მთავრობამ აცნობა იტალიისას, რომ ის აკმაყოფილებს მუსოლინის ნოტის მოთხოვნილებათა ნაწილს და მზადაა იტალიასთან ერთად განიხილოს დანარჩენი მოთხოვნილებანიც, გარდა ისეთისა, რომელიც არღვევს საბერძნეთის სუვერენიტეტს.

თუმცა ასეთი ცნობების გამოქვეყნება აკრძალეს, მაგრამ მაინც ყველამ გაიგო, რომ იტალიის ჯარები საომარ მზადებაშია. პოლიტიკური ატმოსფერა ომის პირველ დღეებს მოგვაგონებს.

იტალია-საბერძნეთის კონფლიქტი.

„სტეფანის“ სააგენტოს ცნობით იტალიის მისიის მკვლელობის გამო იტალიამ საბერძნეთს მიმართა ნოტით, სადაც მოითხოვს საქმის სასტიკ გამოძიებას და მკვლელების დასჯას, 50 მილიონ ლირის გადახდას 5 დღის განმავლობაში და საბერძნეთის ფლოტის მიერ იტალიის დროშის მისალმებას. იტალიის ბევრ ქალაქებში ხდება დემონსტრაციები და საპროტესტო კრებები.

იტალიის წარმომადგენელს ათინაში ხუთშაბათს გადაეცა საბერძნეთის პასუხი იტალიის ულტიმატუმზედ. პასუხში საბერძნეთი უარყოფს, ვითომც მისიის მკვლელნი ბერძნები ყოფილიყვნენ, მაინც თანახმაა ბოდიშის მოხდაზედ და კომპენსაციის გადახდაზედ, ხოლო ულტიმატუმის სრულიად შესრულებაზედ უარს ამბობს.

ინგლისის პრესა აღნიშნავს, რომ იტალიის გულისწყრომა მისიის მკვლელობის გამო პოულობს გამოძახილს ყველა მოკავშირეებში, მაგრამ მაინც ურჩევს იტალიას წავიდეს დათმობაზედ და მიმართოს ერთა ლიგას. ამასთანავე აღნიშნავს, რომ საბერძნეთმა უნდა მიიღოს, როგორც მატერიალური, ისე მორალური პასუხისმგებლობა.

საბერძნეთის მთავრობა აპირებს სთხოვოს ერთა ლიგას ჩაერიოს კონფლიქტში, მაგრამ მუსოლინი ამაში წინააღმდეგობას გასწევს.

რომიდან მიღებულ ცნობებით იტალიას არ აკმაყოფილებს საბერძნეთის პასუხი და აპირებს დაიჭიროს საბერძნეთის ზოგიერთი კუნძულები.

„რეილი მეილი“-ს ცნობით იტალიამ უკვე დაიჭირა კუნძული კორფუ. რომში საბერძნეთის წარმომადგენლობის შენობაში ჩააგდეს ყუმბარა. წარმომადგენლობის ბინები მილანსა და ტრიესტში დაარბიეს.

„დჟორდონო დ' იტალია“-ს ცნობით ალბანეთის მთავრობამ ყოველ შემთხვევისათვის გაგზავნა ჯარი საბერძნეთის საზღვარზედ.

ათინის პრესსას იტალიის მოთხოვნილებები გადაჭარბებულად მიაჩნია და ამართლებს მთავრობის პოზიციას.

ბერლინის პრესსა აღნიშნავს ანალოგიას იტალიის მისსიისა და სარაევოს მკვლელობათა შორის. მისი აზრით იტალია უომრად გაიმარჯვებს, მაგრამ ეს ვერ ჩააქრობს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში დაწყებულ ცეცხლს.

მოკავშირეთა წარმომადგენლების კონფერენციამ პროტესტი განუცხადა საბერძნეთის მთავრობას და მოითხოვა საქმის სასწრაფო გამოძიება.

მუშათა მოძრაობა.

ნიუ-იორკი. პენსილვანიის გუბერნატორმა მწარმოებელთ და ქვა ნახშირის [illegible] წინადადებით შეთანხმდნენ შემდეგ პირობებზე: გადიდდეს 10 პროც. [illegible] საათის სამუშაო დღე და მოხდეს ტრედ—იუნიონის სრული ცნობა.

ნიუ-იორკი. „ფ ოლკს ცეიტ უნგი“ ჰფიქრობს, რომ ფოსტერზედ თავს დამსხმელ ნი მოქმედებდნენ როგორც ტრედ-იუნიონების კონსერვატიულ ჯგუფის იარაღი.

ვენა, უნგრეთის რკინის გზებზედ მემანქანეთა და გამხურებელთა გაფიცვები დამარცხდა „ტექნიკურ თვით დახმარების“ ჯგუფის მეოხებით. ჯგუფში შედიან უმეტესად ინტელიგენტები, რომლებიც კარგად არიან შეიარაღებული, და აწარმოებენ ტერორს მუშათა მიმართ.

სხვა და სხვა.

ქრისტიანია (ნორვეგია). [illegible] პირობა ნორვეგიის მიერ 10.000 ტონის რუსულ ქერის შესახებ. დამთავრდა მოლაპარაკება ნორვეგიის რუსეთის მიერ 4.000 ტონი დამარილებულ თევზის შეძენის შესახებ.

ვენა. ვენაში იწვევენ პოლიციის საერთაშორისო კონგრესს. დღის წესრიგში სდგას საერთაშორისო პოლიციის კავშირის ორგანიზაცია.

კონგრესი დიდ ყურადღებას მიაქცევს აგრეთვე პოლიტიკურ დამნაშავეებთან ბრძოლის საკითხს, თუმცა დღის წესრიგში ამის შესახებ არაფერია ნათქვამი.

ლონდონი. ირლანდიაში წინასწარ არჩევნებში მთავრობამ მიიღო 27 ადგილი, დაკარგა 3. რესპუბლიკანელებმა მიიღეს [illegible], მუშათა პარტიამ 3 და დამოუკიდებლებმა—6.

მოსკოვი. საკავშირო სახალხო კომისართა საბჭომ დაამტკიცა ხელშეკრულება შერეულ საზოგადოების „რუსეთ-ინგლისის ნედლი მასალის საზოგადოების“ სახელით დაარსების შესახებ. საზოგადოება არსდება საგარეო ვაჭრობის კომისარიატის და ინგლისის საზოგადოების „არკოს“ მიერ და მიზნად აქვს ბეწვეულობის, ცხენის ძუის, ჯაგარის, ბუმბულის, ნაწლევების და ნედლი ტყავის ყიდვა, გაყიდვა და გატანა. ძირითადი თანხა 150.000 გირვანქა სტერლინგი.

ბერლინი. ტანჟერში გაიგზავნა იტალიის კარაბინერების რაზმი იტალიის მოქალაქეთა [illegible] ცვის საბაბით.

ბერლინი. ტანჟერისა და მაროკკოს საკითხში შეუთანხმებლობის გამო ესპანეთის კაბინეტი გადადგა.

ბერლინი. ლონდონში 30.000 მოსამსახურე გაფიცვით იმუქრება, თუ არ გაუდიდებენ მათ ხელფასს.

უწინდელი და აწინდელი

(წარსულის და აწმყოს სურათები)

1.

გ უ შ ი ნ

(გაგრძელება)

მეტად ცუდი დრო დაუდგა გიორგი მყაყეშვილს. უსაქმოდ დახეტიალობდა, ხშირად მშიერი. რაც რამ კიდევ ებადა სულ მთლად მიყიდ მოყიდა, კარმიდამოც კი ვილაც მედუქნეს დაუგირავა და სესხად აღებული ფული მისივე დუქანში რამდენიმე დღეში დახარჯა. ათასში ერთხელ თუ მიიწვევდა ვინმე გიორგის დუქანში, ანდა რომელიმე გლეხს დასტყუებდა ორიოდე გროშს, ხან თხოვნას დაუწერდა, ხან ბოქაულთან „პროტექციას“ გაუკეთებდა. არც იმას ერიდებოდა გიორგი, რომ ეკისრნა სხვა და სხვა „საიდუმლო დავალებანი“ პოლიციის მხრით, მაგრამ ერთხელ ასეთი საქმისათვის ისე გამოგიბერტყეს და ისეთი „გაფრთხილება“ მისცეს, რომ შემდეგში ამნაირს რასმე შიშით ველარა ბედავდა. უსაქმოდ ხეტიალში გიორგი სხვათაშორის ხშირად წააწყდებოდა ხოლმე რკინის გზის ადგილობრივ სადგურს. აქ მას ყველა კარგად იცნობდა სადგურის უფროსით დაწყებული და მეისრით გათავებული.

ერთ დღეს მშიერ-მწყურვალი დახეტიალობდა გიორგი სადგურის ბაქანზე. შეხვდა მას ლიანდაგის ოსტატი ვინმე ბესო ქურდიძე.

„ა—ა, თავად გიორგის ვახლავართ. როგორ გიკითხოთ? რატომ ისე მოწყენილი ხართ? ალბად ფინანსები ცუდ მდგომარეობაშია?.. ე—ხ! მეც რაღაცა გულს მაწვება. სკუჩნათა ვარ... მოდი ერთი გიორგიჯან ენანდ სვიმონას დუქანში თითო ჰიქა გადავკრათ, ცოტა გულს მოეშვება... იდიომ! ია უგოშჩაიუ!“ დაუმატა ქურდიძემ რუსულად, მოჰკიდა ხელი გიორგის. გიორგიც რასაკვირველია ამის წინააღმდეგი არ იქნებოდა და მალე სვიმონას დუქანში თითო ჰიქას მეორე და მესამეც მოჰყვა. ცოტათი შეზარხოშდნენ მასპინძელ სტუმარი და ქურდიძემ მიმართა გიორგის.

„უსაქმოდ ბძანდება კნიაზ გიორგი, ჰა?“

— „წარმოიდგინე, აქეთ ვეცი იქით, მაინც ადგილი ვერ ვიშოვე. ხომ იცი ეხლანდელ დროში თუ ფული არა გაქვს, ან კიდევ პროტექცია, ადგილს ვერ იშოვნი. მე არც ერთი და არც მეორე მაქვს, ღვთის წინაშე სამსახური კი კარგი შემეძლიან.“ შესჩივლა გიორგიმ.

„ჰო და მეც მანდა ვარ. შენ სამსახურის ძებნას თავი დაანებე“, უპასუხა ქურდიძემ: „რა უნდა მოგცეს შენმა სამსახურმა, სადმე გადამწერად დაგნიშნამენ, არა? რა სახარბიელოა? აი, ჩემო კნიაზო, ფოდრაჩიკობა კი მესმის, ოქროთი გაიჭედები, ერთს თვეში ისე გასუქდები, რომ შენ თითონ ველარ იცნობ შენს თავს!...“

—„ე—ე, ჩემო ძმაო“, გაიქნია თავი გიორგიმ, „მაგასაც ფული და პროტექცია სჭირია. მე სად ვიშოვნო?“

„მოიცა, მოიცა კნიაზო! ისეთ ფოდრ[illegible]შოვი, ფული კაპიკი არ დაგჭირდება. პროტექციას კი მე თავად გაგიწევ. გეფიცები, მებრალები, ვერ მომითმენია, რომ კეთილშობილი შვილი, კნიაზი, წარჩინებულ გვარეულობისა, მაგისთანა მდგომარეობაშია. დამიგდე ყური“. გიორგიმ ყურები აცქვიტა.

„ჩვენ პრედპისანია მოგვივიდა“, დაიწყო ქურდიძემ, „წინადადებას გვაძლევენ ლიანდაგისა და სადგურისათვის საჭირო ქვა ადგილობრივ დავამზადოთ. წლის განმავლობაში საკმაოდ დაგვჭირდება ქვა. ახალი ბაქანია ასაშენებელი და რამდენიმე ბოგირი შესაკეთებელი. ქვა ბლომად დაგვჭირდება, მაგრამ არც იმდენი რომ ვინმე მსხვილი ფოდრაჩიკი დახარბდეს და ასეთი წვრილმანისათვის აქ მოვიდეს. სამართველოში საჯარო ვაჭრობას დანიშნავენ, ხვალ თუ ზეგ გაზეთში გამოცხადებული იქნება. ტორგი დაბეჭდილი ბარათებით იქნება, ერთი სიტყვით, როგორც წესი და კანონია. შენ პოლიციაში და სუდში ნამსახური ხარ და ეს წესი კარგად გეცოდინება, სამართველოს მდივანი ჩემი მოკეთე და კარგი მეგობარია. მთელი ტორგის საქმე მის ხელობაა, როგორც უნდა ისე მოატრიალებს.... აი კნიაზ გიორგი მასთან ბარათს გაგატან, შენც ჰა, წელებზე ფეხი დაიდგი და ერთი მსუქანი ძღვენი, ინდოური იქნება, ბატი, ქათამი, ნასუქი, ყველი.... თან. გაიყოლიე ის თვითონ დაგარიგებს და მოაწყობს საქმეს და ფოდრატი შენ დაგრჩება“....

—„ვსთქვათ ყველაფერი აგრე მოხდა, მაგრამ მაგვარ საქმეში გამოცდილი არა ვარ, მუშები უნდა დავიქირაო, ფულია საჭირო, ხომ იცი უძღვილო კაცს არავინ ენდობა“... იჭვიანობდა გიორგი.

„შე, კაი კაცო, რა ცოდნა და გამოცდილობა გინდა, შენ ქვა მოაჭრევინე, ამდენი და ამდენი საჟენი, რამდენსაც შეგიკვეთამთ და ჩაგვაბარე. მიმღებ კომისიაში მე და ჩვენი უბნის ინჟინერი ვიქნებით, ყველაფერი ჩემზე იქნება დამოკიდებული,.. ჩვენ შორის დარჩეს და ინჟინერი ხელში მყავს დაჭერილი, უჩემოდ ფეხს არ გადასდგამს. მე და ჩემმა ღმერთმა კაი კაცი კია. შენ მიღების დროს პატარა ზაკუსკა გამართე, ინჟინერს ახალი, ცოცხალი თევზი უყვარს, ზედ თქვენებური წითელი დააყოლე და ქვას კი არა, ქვის მაგიერ წყალს მივაღებინებ.. იძახი მუშები დავიქირაო. რა მუშები გინდა? თქვენებური ნიკა ზაქიშვილის გარდა ვილა გინდა? ეხლა ვიცი უსაქმოდ არის, დაიქირავე, მოურიგდი საჟენობრივ, საჟენში გინდა ექვსი მანათი მიეცი, ოთხ მანეთათა სჭრის ეხლა, მეტი რა უნდა, შენ კი სულ ცოტა საჟენში თორმეტ მანეთს მიიღებ. რა ხარჯი გექნება? მხოლოდ გზის ხარჯი, ფულის ასაღებად რომ ჩახვალ ქალაქში, მერე კიდევ წელიწადში ერთხელ ტორგის დროს პატარა ძღვენი სამართველოს მდივანს და თვეში ერთხელ პატარა „ზაკუსკა“ მიმღებ კომისიას. მაგრამ აქ ერთი პირობა ა საჭირო ჩვენ შორის. ნათქვამია „პირობა ფულზე ძვირფასიაო“, აი ჩემო კნიაზო, მეც ხომ გამორჩენა მინდა, თორემ უამისოდ თავს რად ავიტკიებ. საჟენში ერთი მანეთი ჩემი უნდა იყოს. ამ ანგარიშით შენ წმინდა მოგება საჟენში დაგრჩება ხუთი მანეთი. თვეში ჩვენ მეტი თუ არა ოც საჟენზე არა ნაკლები დაგვჭირდება, მაშასადამე უშრომოდ უხარჯოდ შენ ყოველივე ათ თუმანს ჩაიდებ ჯიბეში. ერთი მიბრძანე გინდ დიდი პროტექცია გქონდეს სამსახურში ისეთ ადგილს იშოვნი სადმე, რომ ამოდენი ჯამაგირი გქონდეს? მე შენთვის ვამბობ, მეცოდები; ვერ მომითმენია, რომ შენი გვარის კაცი აგრე ცუდათ დადის, შენ ის კი არ გეგონო, მეც კაი შთამომავლობისა ვარ, მამა ჩემი ღვდლიშვილია, „დუხოვნაგო სოსლოვია“ დედა ჩემი მართალია აზნაურის ქალი არ იყო, მაგრამ ბებია ჩემი კაი აზნაურის ოჯახში ძიძად გაზრდილა და დედა ჩემიც იმ ოჯახში გაიზარდა, ასე რომ იტყვიან „ვისშაგოსოსლავია“—ჩვენც ასეთი გახლავართ და ამიტომ მინდა რომ თქვენი გვარის კაცს დავეხმარო, თორემ განა არ შემეძლო დამებარა ნიკა ზაქიშვილი, მას გაურიგებდი ფოდრადს და საჟენში ერთს კი არა კაი ხუთ მანეთს ავიღებდი. მაგრამ აკი მოგახსენე, შენთვის გული მტკივა“.

—„გმადლობ, გმადლობ, შენი ჭირიმე“, სიხარულით მიუგო გიორგიმ. გიორგი უკვე მიხვდა და გამოიანგარიშა,—საქმე მისთვის მართლადაც მეტად ხელსაყრელი იყო: „მხოლოდ ერთი მიბრძანე, ფოდრატის აღებისთანავე საწინდრად „ზალოგს“ არ მომთხოვენ?“ შეეკითხა გიორგი.

—„ეს რკინის გზისათვის იმდენად მცირე და პატარა საქმეა, რომ ასეთს შემთხვევაში ზალოგს არ თხოულობენ. შეიძლება მხოლოდ ჩვენ შეგვეკითხონ, საიმედო პიროვნებაა თუ არაო, შენზე, გაიგე? ჩვენც რა თქმა უნდა შენს ქება-დიდებას გაუგზავნით. ერთი სიტყვით მოიტა ხელი და დავიწყოთ საქმე“. გახარებულმა გიორგიმ ხელი კი არა და გადაეხვია და მაგრა ჩაპროშტა მოულოდნელი მხსნელი. გადაჰკრეს კიდევ და გადასწყვიტეს, რომ ხვალვე გიორგი ნიკასთან საქმეს გაათავებს და ზეგ კი გაემგზავრება სამართველოს მდივანთან, რადგანაც საჯარო ვაჭრობა დღე-დღეზე მოსალოდნელია. საქმეს ართულებდა მხოლოდ ძღვენი, ინდოური და სხვა, მაგრამ გიორგიმ მალე საშუალებაც აღმოაჩინა. რადგანაც ამ საქმეში მონაწილედ ნიკა ზაქიშვილი ხდებოდა და გიორგიც მისთვის ზრუნავდა, სამართლიანობა მოითხოვდა, რომ ძღვენიც ნიკას გაემზადებინა.

მეორე დღეს ის იყო გათენდა და ნიკას მოესმა გარედან ძახილი: „ნიკა! ნიკა!“ ნიკა უკვე ჩაცმული და გამზადებული იყო სამუშაოდ წასვლისათვის. გაიხედა გარედ და დაინახა თავადი გიორგი. „ოხ, კნიაზო, შენა ბრძანდები?“ მიეგება ნიკა გიორგის: „ასე ადრიან რატომ გასჯილხარ?“

—„შენთან ნიკა საქმე მაქვს, დიდი საქმე, ადრე წამოვედი მეშინოდა არ გამისწროსთქო... კარგია შინ დამხვდი“.

„მობრძანდი, შენი ჭირიმე, შინ შემობრძანდი [illegible] არ ითაკილო“.

—„არა, ნიკო[illegible], გარედ სჯობია... გამიგე, დიდი ფოდრათი [illegible] რკინის გზას ბევრი უნდა ძოუჭრა, შენც სამუშაო გაგიჩინე, ვიცი უსაქმოთა ხარ... თვეში ორმოც საჟენამდე [illegible] ჭირდება ქვა და აბა შენ იცი როგორ [illegible] შენებურად [illegible] ხომ გესმის რკინის გზ[illegible]თვის უნდა [illegible] კამისია მიიღებს, ქვა [illegible] ჩეული, პირველ[illegible] ხარისხისა უნდა იყოს, საჟენი უნდა დააწყო, რომ ქვასა და ქვას შუა ნემსი[illegible] ვერ გაძვრეს“...

„ბატონო, ეგ ხომ ჩემი ხელობაა, რა [illegible] 20 წელიწადია მაგ საქმეში ვარ... განა არ [illegible] გამს საჟენები რკინის გზისათვის, ვიცი როგორ უნდა“...

— „ჰო და მეც იმიტომ შენ მოგმართე, თო[illegible] ხომ იცი მუშა უხლა ბევრია, ქალაქში მეხვეწე[illegible] დენ კიდეც, მასტერმაც მითხრა კარგ მუშას გი[illegible] ენიო, მაგრამ მე ყველას უარი უთხარი შენი გუ[illegible] სათვის.. წაიტყუილა გიორგიმ.... ეხლა აბა უნდა მოურიგდე დ შეუდგე კიდეც სამუშაოს“...

„აგრემც დღეგრძელი იქნები, შენი ჭირ[illegible] ფიქრი ნუ გაქვს, ყველაფერს წესზე გავაკეთებ... რიგებითაც ადვილად მოვირიგდებით... ფასი მოგეხსენება, ეხლა საჟენს 6 მანეთზე ნაკლებ ვე[illegible] ვინ მოსჭრის. რკინის გზისათვის კიდევ ქვას ა[illegible] ვა უნდა, კარგი დალაგება, ეგ სხვანაირი მუ[illegible] ბაა, შრომა მეტი დასჭირდება და დრო, კარ[illegible] მოგეხსენება, მარტო ვერ აუვალ მაგ საქმეს, [illegible] ჯერ მუშა უნდა დავიქირაო, ვიშველიო“...

— „ეგ ყველაფერი მესმის, გააწყვეტინა გ[illegible]რგიმ სიტყვა. შენ პირდაპირ ფასი მითხარი. [illegible]ლიან შორს ასწიე... საჟენს 4 მანეთათა სჭრიან, შენ ხუთს მოგცემ, ყოველ თვე და თვე ჩაიჩხრი[illegible] ნაღდი ფული. ხომ იცი ხაზინა ნაღდია“...

„ძალ ცოტაა, შენი ჭირიმე, დღიურ ფას[illegible] კი ვერ გამოვალ“...

კარგა ხანს ივაჭრეს და ბოლოს და ბო[illegible] გიორგიმ მაინც თავისი გაიყვანა და საჟენში ხუ[illegible] მანეთი გადასწყვიტეს. ახლა გიორგიმ ძღვენზე მოუგდო ლაპარაკი, დაარწმუნა ნიკა, რომ უამის[illegible] საქმე ვერ გაკეთდებაო.

„ორიოდე ქათამს კი ვიშოვნი, შენი ჭირიმ[illegible] ებვეწებოდა ნიკა, „კარაქსაც შევდღვებაო“, კვე[illegible] ცხსაც გამოვძებნი, მაგრამ ერთი საცოდაობის [illegible] დოური მიგდია, შვილი მოსანათლი მყავს, ნათლ[illegible] ბისთვის ვასუქებ ინდოურს, ფქვილი არ გამაჩნია აბა ნაზუქი საიდან გამოვაცხო?“..

მაგრამ ბოლოს და ბოლოს გიორგიმ ამაში დაითანხმა ნიკა, დაუმტკიცა რომ ძღვენი აუცი[illegible] ბელია და პირდაპირ მოგება იქნება ნიკასათვის.

მეორე დღეს ძღვნით დატვირთული გიორგ[illegible] „მასტერის“ წერილით ჯიბეში, გაემგზავრა ქალა[illegible] ინახულა სამართველოს მდივანი, აღმოჩნდა [illegible] მდივანი მისი შორეული ნათესავი ყოფილა და [illegible]

ქველი ანგარიშები

საქართველოს მენშევიკთა ყრილობამ მენშევიკური პარტია გაუქმებულად გამოაცხადა. მან ჯამი გაუკეთა წარსულ მუშაობას, გაითვალისწინა ოფიციალი პარტიის პოლიტიკა და მომავლის პერსპექტივები, დაგმო პარტიის პოლიტიკა რუსეთის რევოლიუციის პროცესში და დადგა კომინტერნის პლატფორმის ნიადაგზედ.

ეს მოვლენა ღირსშესანიშნავია ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში. თუ წინეთ მენშევიკები ერის სახელით ლაპარაკობდენ იმეორებდენ საფრანგეთის იმპერატორის ფრაზას „სახელმწიფო—მე ვარო“, თუ უკანასკნელ ჟამს მენშევიკები ევროპაში საქართველოს მანდატით დასეირნობდენ, ამიერიდან გამოფხიზლებულმა მშრომელმა ხალხმა მენშევიკური პარტიის „ლიდერებს“ ჩამოართვა მანდატი და მას გამოუცხადა სრული უნდობლობა.

ჩვენ სისტემატიურად აღვნიშნავდით მენშევიკების შეცდომას, მათ მიუღებელ პოლიტიკას. უკანასკნელ დღეებშიაც, როდესაც ყრილობა მიმდინარეობდა ჩვენ ხაზი გაუსვით მენშევიკების წარსულ შეცდომებს და აღვნიშნეთ მენშევიკური პარტიის მშრომელი ნაწილის გამოფხიზლება. უნდა გამოვტყდეთ—არასოდეს ისეთი სიმკაცრით არ დაგვიგმია მენშევიკების პოლიტიკა, როგორც იგი დაგმო თვით მენშევიკების ყრილობამ, საინიციატივო ბიუროს ორგანომ „ბიულეტენმა“ და ყრილობის დეკლარაციამ. ამ ისტორიულ დოკუმენტებში თქვენ ნახავთ მრავლად ეპიტეტებს, რომელნიც ამკობენ მენშევიკურ პარტიას. („მოღალატე“. „კონტრრევოლუციონერები“ და სხ. და სხ..)

ყოველივე ამის შემდეგ და ყოველი იმის შემდეგ, რომ რასაც მენშევიკური პარტიის წევრები ეხლა ლაპარაკობენ, ჩვენ მას ვამბობდით ჯერ კიდევ მთლიან პარტიაში, დამფუძნებელ კრებაში და ცალკე წიგნში, თუ წერილებში, მენშევიკების ყოფილ წევრებს ყველაზედ ნაკლებად ჰქონდათ ზნეობრივი უფლება ჩვენს წინააღმდეგ ამხედრებისა.

მოქ. ფარნიევს დაავიწყდა თავისი წარსული თუ რას ამბობდა ის საბჭოთა წყობილების დამყარებისას, რა პოლიტიკურ პლატფორმის ნიადაგზედ იდგა, დაავიწყდა ჩვენი წარსულიც და მაშინ, როდესაც თავისი პარტია მოღალატეთ გამოაცხადა იმიტომ, რომ საბჭოთა წყობილების ნიადაგზედ არ დადგა, ჩვენც შემოგვიკურთხა. (ალბად იმიტომ, რომ ჩვენ სწორედ იმას, ჩავჩიჩინებდით მენშევიკებს, რასაც ისინი ეხლა დაადგენ).

მოქ. ფარნიევი ჩვენს რევოლიუციონერობაზედ ირონიით ლაპარაკობს. ჩვენ არ გვინდა ჩვენი კატორღელების სახელები ავალაპარაკოთ, არც მებრძოლ მიცვალებულთა საფლავებს შევეხებით.

ფარნიევმა ისიც უნდა იცოდეს, რომ ყოველი ბრძოლა რევოლიუცია არ არის და ყოველი მებრძოლი რევოლიუციონერი. ვინც რევოლიუციის წინააღმდეგ იბრძვის, როგორც ამას შვებოდა მოქ. ფარნიევი, იგი შეიძლება დიდი მებრძოლი იყოს, მაგრამ დიდი რევოლიუციონერი ვერ იქნება. ასეთი პიროვნებანი იმდენათ მაინც არ უნდა გაკადნიერდენ, რომ პროკურორის ფრაზეოლოგიით გამოვიდეს მათ მიმართ. რომელნიც ყოველგვარ ბრძოლას შეურაცყოფას იტანდენ რევოლიუციის დაცვისათვის თვით ამავე გაპროკურორებულ პიროვნებათაგან.

ჩვენ კარგად ვიცით, რომ საქართველოს მშრომელი მასა, ყოფილი მენშევიკები, მუშები და გლეხები არ გაიმეორებენ და არც გაიმეორეს ფარნიევის პოლიტიკური ეთიკა. ისინი მეტი სიდინჯის, მეტი დარბაისლობის, მეტი ზნეობის მატარებელი იყვენ, როდესაც არც ერთი მათგანი არ გამოსულა ჩვენს წინააღმდეგ.

მოქ. ფარნიევის ინტელექტუარული აპარატი დიდ შეცდომებს უშვებს ხშირად და მორიგი შეცდომათ მას ეპატიება.

აღსანიშნავია; რომ ამხ. ფ. მახარაძემაც უყურადღებოდ არ დაგვტოვა. მან განაცხადა, რომ ჩვენ დიდი ბრალი მიგვიძღვის, როგორც მენშევიზმის, ისე ბოლშევიზმის წინაშე. ამიტომ ჩვენ, მისი აზრით, არ უნდა ვლაპარაკობდეთ დღეს მათ საქმეებზედ.

სრული ჭეშმარიტებაა, რომ ჩვენ დანაშაული მიგვიძღვის მშრომელი ხალხის წინაშე. ეს დანაშაული მასში მდგომარეობს, რომ ჩვენ მეტი ენერგიით ვერ ვებრძოლეთ მენშევიკებსა და ბოლშევიკებს და ვერ შევძელით უფრო ადრე იმ ლოზუნგთა რეალიზაცია, რომელსაც მენშევიკებიცა და ბოლშევიკებიც უარყოფდენ წარსულში და ეხლა კი იცავენ ზოგს სავსებით, ზოგსაც სანახევროდ ტაქტიკურად მაინც.

დიახ, ჩვენ ვებრძოდით მენშევიკებს და ბოლშევიკებს, მაგრამ ამხ. ფ. მახარაძე უნდა დაგვეთანხმოს, რომ მენშევიკები და ბოლშევიკები ებრძოდენ იმას, რასაც ეხლა იცავენ, და ჩვენ ვებრძოდით სწორედ იმას, რაც ეხლა თითონ ებრძვიან და ვიცავდით იმას, რასაც ეხლა ისინი იცავენ.

ჩვენ დღეს მთელი ჩვენი შეგნებით ვგრძნობთ პასუხისმგებლობას რევოლიუციის მიმართ და უმთავრეს ამოცანად მიგვაჩნია თანამედროვე საჭირბოროტო საკითხების გაშუქება და მისი მოგვარება შეძლებისადაგვარად.

თუ ვინმე მოინდომებს წარსულის გადათვალიერებას, ეს ჩვენთვის უფრო ხელსაყრელი [illegible] ნაიდან ისტორია დაამოწმებს, რომელი [illegible] მეტს იწველიდა იდეოლოგიურად და [illegible] დაა-გრია ოქტომბრის რევოლიუციამ.

ფედერაციის, სოციალიზაციის, კოოპერატიზაციის და რევოლიუციონური, აქტუალური სოციალიზმის ქადაგებაში ჩვენ მარქსისტები წუნს ვერ დაგვდებენ.

ამ დებულებებს ჩვენ 25 წელიწადია ვიცავთ და ყოფ. სოციალ-დემოკრატია ცხოვრების ულმობელობამ დღეს დააყენა ამ გზაზედ.

ხ. ა.

ახალი ამბები

ახალგაზრდათა წრე. ტფილისში დაარსდა ა. გოგინაშვილის და მაისურაძის ინიციატივით ახალგაზრდა მოწაფეთა დრამატიული წრე, რომელიც დრო გამოშვებით გამართავს თავისი ძალებით ქართულ წარმოდგენებს. პირველი წარმოდგენა დანიშნულია კვირას, 2 სექტემბერს, ქართული კლუბის საზაფხულო თეატრში. იდგმება: „მაღაროს უფროსი მუშა“, 1 მოქ. დრამა. „სულელი“ შიუკაშვილისა 1 მოქ. და დივერტისმენტი. დასაწყისი 9 საათზედ.

— **საბავშვო სახლების საექიმო კონსულტაცია.** საბავშვო სახლების კონსულტაციას ჯერჯერობით ინახავს დამზღვევი კასა, რომელმაც ამ საქმისათვის გადასდო 250 მან ოქროთი.

— **მუშათა კოპერატივების იუბილე.** ამ დღეებში ტფილისში მუშები იდესასწაულებენ თავიანთ მთლიან მუშათა კოოპერატივის 2 წლის არსებობის თავს.

— **კონფისკაციით ჩამორთმეული ნივთები.** ტფილისის ალმასკომის მცირე პრეზიდიუმმა წინადადება მისცა სამმართველოს, სხვა და სხვა წესების დარღვევისთვის ჩამორთმეული ნივთების და ღირებულებათა ორმოცდა ათი-პროც გადასცეს ზაგესკოპს.

— **თავისუფლების აღკვეთა.** შრომის სამმართველომ ბაზარზე სარძეო პროდუქტებით მოვაჭრე გ. ტერ-აზიზოვს, შრომის კანონის დარღვევისათვის აღუკვეცა 6 თვის თავისუფლება.

— **საეკონომიო-სამრეწველო ტეხნიკუმი.** ყოფილი კომერციული სასწავლებელი გადაკეთდა საეკონომიო სამრეწველო ტეხნიკუმად. ტეხნიკუმში არის ორი განყოფილება ვაჭრობა-მრეწველობის, საფინანსო და კოოპერატიული მეცადინეობა სწარმოებს ქართულ და რუსულ ენებზე, ტეხნიკუმში თხოვნების მიღება. დაიწყება ხუთ სექტემბრიდგან.

— **შრომის ინსპექცია სამხრეთ ოსეთში** საქ. შრ. სახ. კომისარიატმა დაადგინა აღძრას შუამდგომლობა ცენტრალურ ალმასკომის წინაშე, რომ სამხრეთ—ოსეთში დაარსდეს შრომის ინსპექცია.

ქმე რასაკვირველია გაიჩალხა. მდივანმა დაარიგა, როგორ უნდა მოქცეულიყო, განცხადების შავიც კი დაუწერა. უთხრა ზეგ საჯარო ვაჭრობაა, კონკურენტები დაბეჭდილ პაკეტებს შემოიტანენ, მე ფასებს გავიგებ და გეტყვი. გიორგისაც უნდა შეეტანა დაბეჭდილი პაკეტი, ხოლო ფასს საჟენზე ერთი ათი შაურით ნაკლებს დასწერდა. გიორგიც ასე მოიქცა, დანიშნულ დროს შეიტანა სადაც ჯერ არს დაბეჭდილი პაკეტი, ხოლო ფასი ათი შაურით კი არა ერთი მანეთით ნაკლები დაწერა; იცოდა „ჩინოვნიკების“ ორგულობა, ვაი თუ მდივანს სხვამ უკეთესი ძღვენი მიართვას და იმას ჩემზე ნაკლები ფასი დააწერინოსო.

„ფოდრათი“ გიორგის დარჩა, საჟენი თხუთმეტ მანეთათ. სიხარულით გიორგი ფეხზე აღარ იდგა. გამოსწია შინისაკენ და კლდის ძირას სადგურზე მოსვლისთანავე ინახულა ლიანდაგის ოსტატი ქურდიძე და დიდი მადლობაც გადაუხადა.

„შენ კარგად იყავი კნიაზო, კიდევ ბევრს მოგაგებინებ მიღების დროს... მაღარიჩი არ დაგავიწყდეს!“

მალე მთელმა სოფელმა გაიგო, რომ გიორგი მყაყეშვილი რკინის გზის „ფოდრაჩიკი“ გამხდარა. ბედმა კვლავ გაუღიმა გიორგის დუქნებში კრედიტი კვლავ გაუხსნეს.

* *

ლიანდაგის ახლოს მაღლა ფერდობზე დიდი კლდეა. აქ არის ნიკას ქვისამტრევი „ქარხანა“. უკვე პირველი წყება ქვისა 2 საჟენი შეკვეთილი აქვს. ზაფხულია, გავარვარებულ კლდეს პირდაპირ ალი ასდის. გახურებული მუშაობს ნიკა, ღვარქაფით ოფლი ჩამოსდის. ლოდი ლოდზე სწყდება კლდეს და რახრახით გორდება ძირს სამ-საჟენამდე უკვე დაწყობილია ქვა. მუშის დაქირავება ჯერ ჯერობით ვერ შესძლო ნიკამ, მეტად ძვირი ჯდებოდა, მარტო მუშაობდა. შუადღემ მოატანა, ნიკამ მუშაობა შესწყვიტა და იქვე ჩრდილოში ჩამოჯდა, ამოიღო გამხმარი პური, ლიტრით წყალი მიიდგა ახლოს და „საუზმეს“ შეუდგა. ამ დროს შეამჩნია ფერდობებით ვიღაც კაცი მოდიოდა მისკენ, გაუკვირდა. ამ კლდე-ღრეებში ძე ხორციელი არასოდეს არ დაიარებოდა და ნეტა ვინ იქნება ეს ადამიანიო. კაცი მოუახლოვდა, ნიკა დააცქერდა და უცბად წამოხტა. „სანაძლეოს დავდებ, თუ ეს ვარლამა არ არისო“. მართლადაც მომავალი შორიდან მეტად წააგავდა ვარლამს.

„ბიჭო, ვარლამ“, შესძახა გიორგიმ, „საიდან გაჩნდი? გზით ველარ წამოხვედი, მაგ კლდე ღრეში რაზე იმტვრევ ფეხებს?..“

— „გამარჯობა, ამხანაგო!“ ღონე მიხდილი, მოქანცული უცნობი იქვე დაეცა მიწაზე.

ნიკა მიხვდა რომ შეცდომაში შევიდა; ვარლამი არ იყო, „იმერელსა გავს“. გაიფიქრა ნიკამ.

„წყალი თუ გაქვს?“ ძლივსღა წამოსთქვა უცნობმა: ნიკამ ლიტრა მიაწოდა. უცნობი დაეწაფა წყალს და თითქმის სავსე ლიტრა გამოსცალა. „ორი დღეა ლუკმა პირში არა მქონია“, ამოიოხრა ღონე მიხდილმა.

— „აი ძმაო პური, შეექეცი, მეტი კი არაფერი მაქვს“, გაუმასპინძლდა ნიკა: „ჭამე, ჭამე“, წააქეზა, „ორივეს გვეყოფა, პური ბლომად წამოვიღე, იქნებ დამიგვიანდეს, ღამე აქ დავრჩე მეთქი, ორი დღისა წამოვიღე!..“ ხარბად დაიწყო უცნობმა პურის ჭამა, მეტად დამშეულიყო.

ნიკა მას შესცქეროდა და სულ იმას ფიქრობდა: „ნეტა ვინ არის, აქედ რა უნდა, აქ, ამ კლდე ღრეში რამ წამოიყვანა?“ ველარ მოითმინა და სიტყვა ჩამოუგდო:

„შარა გზაზე ვერ წამოხვედი? ჩვენებური არა ხარ, ალბად შორიდან მოდიხარ?“.

— „შარაგზით ვერ წამოვიდოდი, მეშინოდა.. სულ ტყედა ტყე მოვდიოდი, მთებით, გზა ამერია და მერე შენ დაგინახე... მეც მუშა ვარ, ქვის მთლელი... შენსკენ გამოვსწიე, ვიფიქრე იქნებ სამუშაო ჰქონდეს... შორიდან მივდივარ ბიძია... გამოგიტყდები, ვიცი არ გამცემ... გამცემ ‑ შენი ნებაა, რავქნა მეტი აღარ შემიძლიან... სამი თვეა გზაში ვარ... შიმშილმა ისე დამასა, რომ არაქათი აღარა მაქვს“... ცოტა ხანს გაჩუმდა, მერე თითქოს გადასწყვიტა რაღაცაო და უცბად წამოიძახა: „ჰა, გინდა დამღუპე, გინდა მიშველე!.. ციმბირიდან გამოვიქეცი, კატორღაში ვიყავი .. ველარ გავსძელი და გამოვიპარე.., პაშპორტი არა მაქვს, პოლიციას თუ წავაწყდი დამიჭირენ და კვლავ კატორღაში მიკრამენ თავს... შიშით შინ სოფელში ვერ დავბრუნდი; მეგონა უცნობ ქვეყანაში უფრო ადგილად გავიტან თავსო... ბაქოს ახლოს მატარებელში გამძარცვეს, რაც თან ფული მქონდა და პაშპორტი მომპარეს, დავრჩი ესე ხელცარიელი. ტფილისში ვერ გავჩერდებოდი, ბევრნი მიცნობენ და ალბად ჩემ შესახებ პოლიციას მოწერილობაც მოუვიდოდა... ეხლა შენს ხელთა ვარ, გინდა დამღუპე, გინდა მიშველე...“

„მოიცა, ძმაო,“ მიუგო ნიკამ: „ერთი ეს მითხარი, კატორღაში რაზედ იყავი?.. კაცის მოკვლა ხომ არ გბრალდებოდა?“.

— „არა, ამხანაგო, მაგვარი არა ვარ... ერთობის თაობაზე ვიყავი დაჭერილი და გაგზავნილი“...

„მე, კაი კაცო, იმ თავითვე იტყოდი ერთობის კაცი ვართქო... მარჯვენა გაუხმეს იმას, ვინც ერთობის კაცს უღალატოს... მე ერთი წვრილშვილი საცოდავი მუშა ვარ, მაგრამ... ცოლშვილს გავწირამ და ერთობას არ ვუღალატებ, გინდა ოქროთი კიდობანი ამიმსოს... რას ამბობ ადამიანო, ქრისტიანი კაცი და ისიც მუშა ერთობას უღალატებს?..“

—„ჰო, ეგრე, ეგრე, ამხანაგო! გაუმარჯოს ერთობას!... ტყუილად კი არ გენდე, ვიცოდი მუშა კაცი მაინც მუშაა“? ჰკითხა ნიკამ და ჩაფიქრდა ცოტა ხანს. უცბად ელვასავით გაუარა თავში: „ბიჭის, ვარლამის პასპორტი? სახით და გარეგნობით მაინც წააგავს ვარლამსა.. . დაიცა, დაიცა!...

„ერთი ეს მითხარი“, კვლავ შეეკითხა ნიკა უცნობს: „შენ ამბობ ქვის მთლელი ვარო...? საფლავის ქვას ხომ გასთლი, წარწერასაც გაუკეთებ?“.

—„ამხანაგო“, მიუგო უცნობმა: „პატარაობიდანვე ქალაქში ძეგლების ქარხანაში ვმუშაობდი. კარგად შევისწავლე ქვის თლა, საფლავის ქვას კი არა, როგორიც გნებოს ისეთ ძეგლს გამოვთლი, წარწერასაც ისეთს გაუკეთებ, აი იარაღით თან დამაქვს“, მიუთითა ხურჯინზე, „მართალია ბევრი შემომაკლდა, ზოგი მომპარეს, ზოგი გავყიდე, როცა პურის ფული არა მქონდა, მაგრამ რაც დარჩა ჯერ ჯერობით ისიც საკმარისია..

„აი გიშველა ღმერთმა, ეხლა ჩვენი საქმე კარგად არის“, წამოიძახა გახარებულმა ნიკამ, „ამ ორ წლის წინად ჩემთან ერთი ზემომხრელი, იმერელი ვარლამა მუშაობდა, აი, მე და ჩემმა ღმერთმა შენ ძალიანა გვანდა. პირწავარდნილი ვარლამა ხარ, რჯულის მადლმა. ვარლამა ორი წელიწადია რაც სამშობლოში წავიდა, მაგრამ მის ფაშპორტი ჩემთან დარჩა, ახლაც შინა მაქვს. შენ კარგად გამოგადგება... ახლად მოგნათლამ, ამიერიდან შენ ვარლამა ვარდონიძე იქნები. ამაღამ აქ დარჩი, ღამე თბილა, არ შექცივა, ზაფხულია... პურსაც დაგიტოვებ. ხვალ დილაზე ადრე ამოვალ, ფაშპორტს ამოვიტან.... ვარლამას მაგიერ შენ დარჩი ჩემთან და როგორც მასთან ერთად ვმუშაობდი, ისე შენთან.... მე ქვასა ვჭრიდი ის კი თლიდა და საფლავის ქვებს აკეთებდა. გამორჩენა მეც ცოტა მქონდა ამ საქმეში. ერთი სიტყვით ჩვენში ადვილად მოვრიგდებით“....

—„ო—ხ, ამხანაგო!.. დარწმუნებული იყავ მაგ სიკეთეს როდესაც კი შევძლებ ათასწილად გადაგიხდი.. ყველაფერს ყაბული ვარ, ან და მეტი რა მეთქმის.... მხოლოდ ერთი რამ მაშინებს: ჩემი გულისათვის რაიმე სიფათში არ ჩავარდე შენა“....

„აქ სახიფათო არაფერია, ფაშპორტი ნამდვილია, ვარლამა ისეთი მორიდებული კაცი იყო, არსად დაიარებოდა, ისე რომ ბევრი არც კი იცნობდა მას... გეუბნები პირწავარდნილი ვარლამი ხარ... მართალია ის შენზე ცოტა უფრო ხნიანი იყო და ტანით უფრო სრული, მაგრამ ვის რა ახსოვს... ერთი სიტყვით შენ ვარლამა ვარდონიძე ხარ... დღისით აქ იმუშავებ, ღამით ჩემსას იქნები... აქ არავინ დაიარება... ათასში ერთხელ ჩემი ხაზეინი თუ მოვა ქვის დასათვალიერებლად, ან და თვეში ერთხელ მიმღები კამისია... შენთან ვის რა საქმე ექნება, შენ ჩემთან მუშაობ და სხვა არაფერი... მორჩა გათავდა... იყავი აქ, იმუშავე, ცოტა გამორჩენას მეც მომცემ შენს სამუშაოში და მერმე დრო გვაჩვენებს თუ როგორ მოვიქცეთ“..

ამხანაგები ბოლოს და ბოლოს ყველაფერში შეთანხმდნენ. ნიკამ გააცნო ახალ ამხანაგს ვარლამ ვარდონიძის გარემოება და ვინაობა დაწვრილებით, თუ სადაური იყო, რა ოჯახური მდგომარეობა ჰქონდა და სხვა. თავის მხრით ახალმა ამხანაგმა უამბო ნიკას თავის თავგადასავალი. ნამდვილი სახელი და გვარიც უთხრა თავისი, მიხა წითლაძე ასე ერქვა მას, პატარაობიდანვე გაბარებული ყოფილა ტფილისში ერთ ერთ ქვის ქარხანაში, სადაც საფლავის ძეგლებს ამზადებდნენ, იქ შეისწავლა ხელობა, ხელობასთან ერთად სხვა კიდევ ბევრი რამ. მუდამ ქალაქის მუშებში ტრიალმა მიხას გონება ადრე გაუხსნა და თვალიც აუხილა, ადრე ჩაება ფარულ ორგანიზაციების მუშაობაში, და თავის გამბედაობის, შეურყეველი ნებისყოფის და პატიოსნობის წყალობით მალე თვალსაჩინო მებრძოლი გახდა რევოლიუციონერთა წრეებში. ცხრაას ხუთი წლის მოძრაობაში მხურვალე-აქტიური მონაწილეობას ღებულობდა, დაიჭირეს, კარგა ხანს ციხეში ამყოფინეს და შემდეგ ტურუხანის მხარეს გადაასახლეს. მეტად კარგი ოსტატი იყო მიხა და მისმა „ხაზეინმა“ არა დაზოგვარა და მოუხერხა მიხას ერთი წლის შემდეგ ტფილისში დაბრუნება. მიხა ისევ თავის ხელობას დაუბრუნდა, დაუბრუნდა აგრეთვე ფარულ მუშაობასაც ორგანიზაციებში. სწორედ ამ დროს ძველი „ხაზეინი“ ქარხნისა მოკვდა და ქარხანა მისი შვილის ხელში გიდვიდა, ეს ვაჟბატონი ნამდვილი პირმშო შვილი იყო მაშინდელ შავბნელი რეაქციისა და ქარხნის ხელში ჩაგდების უმალ მუშებს საშინელი მუხრუჭები მოუჭირა. ხელფასი დააკლო, მეტი სამუშაო დრო შემოიღო, გაახშირა „შტრაფები“ და პოლიციაში დაბეზღება, დღე ისე არ გავიდოდა, რომელიმე მუშაობისათვის შარი არ მოედო და დაეთხოვა, ანდა „ოხრანკაში“ გადაეცათ, ტყუილად კი არა ჰქონდა მისვლა-მოსვლა და სტუმართ-მასპინძლობა ჟანდარმის ოფიცრებთან. საბრალო მუშები პირდაპირ სასოწარკვეთილობაში ჩაავდო. ამას მიხა რა თქმა უნდა ვერ მოითმენდა და... ერთ მშვენიერ დღეს ქარხნის პატრონი შიგ ქარხნის კარებში კი გააგორეს. ვიღაც უცნობმა სამჯერ რევოლვერი დაახალა და მოჰკლა. დაფაცურდა მთელი პოლიცია და ჟანდარმერია, პირველ ყოვლისა ქარხნის რა თქმა უნდა ქარხნის მუშებს სტაცეს ხელი, ბევრი აწამეს, ბევრი სტანჯეს, თითქმის ნახევარი წელიწადი სწარმოებდა სასტიკი გამოძიება, მაგრამ ვერაფერი აღმოაჩინეს და ბოლოს მაინც თითქმის ადმინისტრატიულ წესით გადაასახლეს, დასტოვეს ციხეში მხოლოდ მიხა; რომელსაც სხვა საქმეები გამოუჩხრიკეს და ბოლოს სასამართლომ კატორღა გადაუწყვიტა. კატორღის ვადა გადაიხადა მიხამ და შემდეგ იქვე დაასახლეს, მაგრამ ადგილობრივ რევოლიუციონურ ორგანიზაციის დახმარებით მიხამ გამოქცევა მოახერხა. ორგანიზაციამ ყალბი პასპორტი და საკმაო ფული გამოაყოლა, მაგრამ ბაქოს მახლობლად ვაგონში დასძინებოდა, მთლად გაძარცვეს და უპასპორტოთ და უფულოდ მოუხდა ხეტიალი ვიდრე ნიკას მოახწევდა.

ი. გედევანიშვილი.

(შემდეგი იქნება)

— ჩვენი გაზეთის გუშინდელი ნომერი გაზეთების დამრიგებელ ექსპედიციის დაუდევრობის გამო ტფილისის ხელის მომწერლებთ ვერ დაურიგდათ. დღევანდელ ნომერთან ერთად დარიგდება გუშინდელი ნომერიც.

— **მოზარდთა მუშაობა.** შრომის სახ. კომისარიატმა დაამტკიცა შრომის განყოფილებისათვის სახელმძღვანელო მოზარდთა შორის მუშაობის გეგმა.

— **შრომის ბირჟა.** 31 აგვისტოს შრომის ბირჟაში აღრიცხვაზე გამოცხადა 114 უმუშევარი. ჩაეწერა 1. გაიგზავნა სამუშაოს 61 უმუშ.

— **უმუშევარ მასწავლებელთა კვალიფიკაციის შემოწმება.** 30 აგვისტოს ცენტრალურ შრომის ბირჟაში დაწყებულია უმუშევარ მასწავლებელთა კვალიფიკაცია, ვინც არ გამოცხადდება იგი გამორიცხული იქნება განათლების მჭუშათა სექციიდგან.

— **უმუშევართა დაზღვევა.** ივლისში დამზღვევმა კასამ დააზღვევა 3785 უმუშევარი. აღნიშნულ უმუშევართ დახმარების სახით მისცა 12 მილიარდი მანეთი. აგვისტოსთვის დახმარების გასაწევად საჭიროა 19 მილიარდი.

— **დავალიანების დასაფარავად.** დამზღვევმა კასამ გადაწყვიტა შრომის სახ. კომ. და საქ პროფკავშირის საშუალებით ჩაატაროს კომპანია დაწესებულებათა დავალიანების დასაფარავათ.

პარტიაში

ს. საგარეჯო. კვირას 26 მარიამობისთვეს, ადგილობრივ საქ. მემარც. ს.-ფედერალისტთა სარ. პარტიის ორგანიზაციამ, ამავე ორგანიზაციის ფონდის გასაძლიერებლად საგარეჯოს თეატრში მოაწყო გრანდიოზული სალამო-სეირნობა ფართე პროგრამით.

სალამოს 5 საათიდან თეატრის სასეირნო მოედანზე აუარებელმა ხალხმა იწყო დენა. მოზღვავებული ხალხის ნაწილი ძლივს დაიტია საგარეჯოს მოზრდილმა თეატრმა.

საგარეჯოს სცენის მოყვარეთა დრამატიულმა დასმა დასდგა კლდიაშვილის 2 მოქ. პიესა „ირინეს ბედნიერება“. წარმოდგენის დაწყებამდე პატარა მოხსენებით გამოვიდა ტფ. ჩამოსული მემარც. ფედერალისტთა პარტიის მთავარი კომიტეტის წევრი ამხ. დ. მელაშვილი, რომელმაც იუხსნა დამსწრე ხალხს საგარეჯოში ორგანიზაციის დაარსება. მან სთქვა:—ფედერალისტების ორგანიზაციის არსებობა საგარეჯოში ახალი მოვლენა არ არის. იგი არსებობდა არა თუ მარტო მენშევიკების ხელისუფლების დროს, არამედ იგი არსებობდა თვით ნიკოლოზის დროსაც არა ლეგალურის სახით, მაგრამ, როგორც მოგეხსენებათ დღიდან საქართველოს გასაბჭოებისა ფედერალისტების ბევრი ორგანიზაცია და მათ შორის საგარეჯოსიც ერთ ხანს სადღაც გაჰქრა.

პარტიაში მომხდარმა რასკოლმა პარტიის საგრძნობი ძალები დაქსაქსა.

მთავარი მიზეზი ამისა, გარდა პარიტეტულ კომიტეტის პროპაგანდისა, ინსინუაციებისა და დემაგოგიისა მიმართული პარტიის მარცხენა ფრთის წინაალმდეგ—იყო ისიც, რომ ჩვენმა ხალხმა თავის დროზე ვერ აუღო სალი პოლიტიკური ალღო, შექმნილ მდგომარეობას, მას არ ჰქონდა შესწავლული რევოლიუციის ბუნების კანონები და მოძრაობის შინაარსი.

ჩვენი ხალხის სოციალ-განდეგილობამ და პასივობამ ბევრი გასანაღდებელი ქართული საქმე გააკოტრა ჰორების ზეგავლენით და ინტერვენციის მოლოდინით, მაგრამ მოგეხსენებათ, რომ ყველაფერს თავისი საზღვარი აქვს:

მას შემდეგ, რაც ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკური მდგომარეობა გამოირკვა, ჩვენი პარტიის ჰასსიურმა ნაწილმა იგრძნო თავისი შეცდომები ქართველი ხალხის სამსახურში და იგი დღეს აქტიურ პოლიტიკის გზას დაადგა, ამიტომ სრულიად მოულოდნელი ამბავი არ არის ის გარემოება, რომ ჩვენი პარტიის საღად მოაზროვნე ნაწილმა მოჰკიდა ჩვენი მშრომელი ხალხის სამსახურს ხელი და სოფელ საგარეჯოში აღადგინა მძლავრი ძალებით მძლავრი ორგანიზაცია.

ამხ. დ. მელაშვილმა ასე დაასრულა თავის პატარა მოხსენება:—ნურავის გეგონებათ, ამხ—ბო, რომ საქართველოს საქმე სავსებით უზრუნველყოფილი იყოს! დიახ შეიძლება ის საფრთხის წინაშე იდგეს, მაგრამ მოგახსენებთ რომ მისი ხსნა არავის არ ძალუძს გარეშე საბჭოთა წყობილებისა და მუშ.-გლეხურ მთავრობისა.

მომხსენებლის უკანასკნელი სიტყვები მქუხარე ტაშმა დაჰფარა. ამის შემდეგ დაიწყო წარმოდგენა, რომელიც გათავდა ღამის 12 ს. მოწყობილ ბუფეტში ხალხი დროს ატარებდა განთიადის 5 საათამდე. საინტერესო იყო ვახშამზე წარმოთქმული სიტყვები; ერთმა გლეხმა ასეთი სადღეგრძელო წარმოსთქვა: ქართველ ხალხს უყვარს ღვინო, მაგრამ დღეს აქ მოველით იმიტომ კი არა რომ ღვინო დავლიოთ, არამედ ჩვენ თანაუგრძნობთ იმ მიზანს, რომელიც ფედერალისტების პარტიას დაუსახნია, ამიტომ გაუმარჯოს ფედერალისტების პარტიასო.

საზოგადოთ ორგანიზაციის მიერ მოწყობილი სალამოს ხალხი დიდის თანაგრძნობით შეხვდა, რაიცა უეჭველია ნიშნავს პარტიისადმი თანაგრძნობას.

გარეჯელი დათა.

სამშაბათს, სექტემბრის 4, პარტიის მთავარ კლუბში შესდგება ტფ. მე-2, სარაიონო (მე-8 და მე-9 უბნის) ორგანიზაციის წევ. საზ. კრება.

დღის წესრიგი 1) მოხს. ამხ. პარ. ჰანიშვილისა: „პროლეტარიატი და გლეხობა“.

2) სამეცადინო წრის დაარსების შესახებ. 3) მიმდინარე საკითხები, წევრთა დასწრება სავალდებულოა. დასწრება შეუძლიანთ თანაგრძნობთაც. დასაწყისი 7 საათზე.

მდივანი: **შ. ქართველიშვილი.**

3 სექტემბრისათვის, სად. 7 საათზე, მოწვეულია ტფილისის კომიტეტის გაფართოებული სხდომა. რაიკომებს და უჯრედებს ევალებათ თითოთითო წარმომადგენლის გამოგზავნა.

ტფ. კ—ის მდივანი: **მ. ხეფერთელაძე.**

— დღეს, სალამოს 6 საათზე, დანიშნულია მე-3-ე რაიონის ამხანაგების კრება (კახეთის მოედ. № 2).

ხეფერთელაძე.

ამერიკელები საქართველოში

აგვისტოს 29-ს, ტფილისში საქართველოს სამხედრო გზით ჩამოვიდნენ ამერიკელი პროფესორები, სენატორები და სხვა მოღვაწენი სენატორ კინგის და პროფ. ჯენსონის მეთაურობით, რომელნიც დღის 4 საათზე ახლო აღმოსავლეთში დამხმარე ამერიკულ კომიტეტის წარმომადგენელ იარიუთან ერთად ესტუმრენ ამიერ-კავკასიის სახალხო კომისართა საბჭოს სასახლეში და ჰქონდათ ბაასი ამხ. ორახელაშვილთან, მიასნიკოვთან და ელიავასთან. ეს ბაასი გაგრძელდა ორი საათი და იმ საკითხებს შეეხებოდა რომელიც ასე აღელვებს ამერიკის საზოგადოებრივ წრეებს და რიმლის გამომხატველნიც, როგორც მათ განაცხადეს, არიან ეს პატივცემულნი სტუმრები.

ბაასის დროს ამერიკელები შეეკითხნენ საგანგებო კომისიის და ორგანოთა საქმის წარმოებათა ფორმების, მნიშვნელობის და რომლის შესახებ, აგრეთვე იმ დასჯა-დახვრეტათა შესახებ, რომელიც მოხდა საქართველოში „ნაციონალურ ცენტრის“ ორგანიზაციის გამოაშკარავების გამო და სხვა კონტრ-რევოლიუციონურ გამოსვლების შესახებ. ამერიკელებს ეინტერესებოდათ, როგორი წესით აღიძრება ხოლმე ეს პროცესები, როგორ მიმდინარეობს და როგორ ხდება გამოძიება საბჭოთა რესპუბლიკების კანონებით.

მიუთითეს, რომ საგანგებო კომისიის როლი იმაში მდგომარეობს, რომ დაიცვას საბჭოთა სახელმწიფო და მთავრობა კონტრ-რევოლიუციონურ გამოსვლებისაგან, რომ საქართველოს და აგრეთვე ამიერ-კავკასიის საგ. კომისიის მთელი მოქმედება იმაში გამოიხატება, რომ ეს გამოსვლები მოსპოს და საბჭოთა ხელისუფლებას მიეცეს შესაძლებლობა და ქვეყნის მშვიდობიანი და წესიერ აღმშენებლობისათვის.

შემდეგ ბაასის დროს ამერიკელები შეეხნენ ეკლესიის და სამღვდელოების საკითხს საბჭოთა სახელმწიფოში, რომლის დროსაც მათ საყურადღებოდ იყო აღნიშნული, რომ თუ იყო რაიმე შევიწროვება—დევნა ეკლესიის, უკეთ რომ ვსთქვათ, მისი მსახურების, მიმართ. პასუხად მიიღეს მხოლოდ მათი გამოსვლების გამო საბჭოთა რეჟიმის წინაალმდეგ. როგორც იყო მაგალითად საქართველოს კათალიკოსის გალაშქრება საბჭოთა საქართველოს წინაალმდეგ ლოზანის კონფერენციაზე და ამიტომ იგი არის შინაური წესით დასჯილი. კათალიკოსს აქვს ოთხი ოთახი, მის განკარგულებაშია ბიბლიოთეკა და სარგებლობს, ყოველგვარი მოწყობილობით და ცხოვრების კარგ პირობებით. ამის დასარწმუნებლად სთხოვეს ამერიკელებს კათალიკოსის ნახვა იმ „ციხეში“ რომელშიც ამას წინედ ინგლისელ კოუტსის სიტყვით, არა ერთ ინგლისელ მუშას შეენატრებოდა ყოფნა ინგლისიდან საბჭოთა რუსეთში გადმოსახლებით.

შემდეგ ბაასში ამერიკელები შეეხნენ სკოლის გადასახადთა, მრეწველობის მდგომარეობის სახალხო განათლების, კოოპერაციის და სხვა კითხვებს. მოითხოვეს კონკრეტიული ცნობანი, რაზედაც ამიერ კავკასიის ფედერაციის მთავრობის წარმომადგენელნი დაპირდენ.

ამერიკელები დაინტერესდენ აგრეთვე ნავთის მრეწველობის მდგომარეობით სად მიდის ნავთიდან შემოსული ფული და სხვა. ორახელაშვილმა ამაზე აღნიშნა, რომ ნავთის მრეწველობა, როგორც ავტონომიური ტრესტის სახის მრეწველობა, ამიერ-კავკასიის ფედერაციის ხელში არის და მისი შემოსავალი მცხოვრებთა საჭიროებას კი არ ხმარდება, არამედ თვით მრეწველობის აღდგენას და გაფართოვებას, რის დასამტკიცებელია ამის ახალ ნავთიან ალაგების ექსპლოატაცია, ათეულ შენობათა აგება და ნავთის ამოსავალ გვირაბის ამოყვანა: ამის დასარწმუნებლად სტუმრებს ეთხოვათ რუსეთში გამგზავრებისას ბაქოში დროებით ნავთის მრეწველობის გაცნობისათვის დარჩენა.

შემდეგ შეეხნენ თუ როგორი კეთილ მეზობლური განყოფილებაა საბჭოთა რესპუბლიკებისა ოსმალეთთან, სპარსეთთან.

ამერიკელები განცვიფრდნენ იმ მშვიდობიანობით, რომელიც არსებობს საბჭოთა სახელმწიფოში და რა მშვიდობიანად გაიარეს სამხედრო გზაზე მაშინ როდესაც ნიუ-იორკის ქუჩებში უფრო საშიშია.

— ჩვენ გვსურდა,—განაცხადეს მათ—ყველაფერი ეს გადაგვეცა ამერიკელებისათვის ამერიკის და საბჭოთა სოციალისტურ სახელმწიფოს შორის მეგობრულ კავშირის გასამტკიცებლად.

იმავ სალამოს ამერიკელები სომხეთში გაემგზავრნენ, საიდან 30 აგვისტოს ტფილისით ბაქოში გავლით მოსკოვში წავლენ.

ქართული სტუდია... მოსკოვში!

სიტყვა პასუხის, ინტონაციის, თავის დაჭერის, სულის კვეთების ბუნებრიობა ახასიათებდა მაღალ ნიჭიერი არტისტების ნატო გაბუნიას, ვასო აბაშიძის, საფარაანთ მაკოს, კოტე ყიფიანის, ტასო აბაშიძის მოღვაწეობას. მათი დრო კლასიციზმის დრო არის ქართული დრამატიული ხელოვნებისა, აწ სამუდამოდ განსვენებული ლეთეს წიაღსა ასე, რომ რეჟისორის გამჭრიახობა და არტისტის მაღალი ნიჭია საჭირო, რომ კვლავ გაცხოველდეს.

საზოგადოებამ ვერ შეამჩნია, თორემ დისონანსი იმ დრამატიულ ბუნებრიობაში პირველად შემოიტანა კოტე მესხმა, როცა არტისტიული პარიზი მოილოცა, მას მოჰყვა უფრო რუსის, ვიდრე ქართველი არტისტი, ლადო მესხიშვილი, რომელიც მანამდე რუსეთში მოღვაწეობდა. ლადო მესხიშვილი ფენომენალი ნიჭის, სილამაზის და ტენორი ხმის პატრონი იყო და სწორედ ეს სამი დიდი ღირსება იყო მისი მიზეზი, რომ არტისტის თამაშის სხვა მხარეს საზოგადოება ყურს აღარ ათხოვებდა მაშინაც კი, როცა სნეულებისაგან ხმა ჩახლეჩილი თამაშობდა.

მაგრამ საქმე სულ სხვანაირად წავიდა, როცა ქართველმა რეჟისორმა მოსკოვის სახელოვნო თეატრი გაიხადა ხელოვნების ქაბად და როცა საჭირო შეიქნა მისი მოლოცვა, რომ ხელოვნების ხოჯად დაბრუნებულიყო საქართველოს ქართველი არტისტების დასახელოვნებლად. ვინ იყო პირველი ასეთი ხოჯა რეჟისორი, არ ვიცი, მაგრამ ქართველი ხალხის გარუსება, რომელსაც იმპერიალისტ რუსიფიკატორები ქართული ენის ამოსაგდებად აწარმოებდნენ სკოლას, ეკლესიას, ადმინისტრაციას და სასამართლოში, სწორედ იმ დროდან შეიჭრა ქართული სულის გადასაგვარებლად ქართულ თეატრშიაც, რომელიც ერთგვარი ოაზისი იყო, სადაც ქართულ ენას დაჭრჩენოდა შეუვალი ასპარეზი განვითარებისა. მას აქეთ ქართულ უშნო სტილს, რომელიც ზოგჯერ ორიგინალს, ხოლო მუდამ თარგმნილ პიესას ახასიათებდა და, სამწუხაროდ, ეხლაც ახასიათებს, დაერთო შემდეგი უბედურება. დაიკარგა სიტყვა პასუხის დროს წოდებითი ბრუნვის სუფიქსი ო, როცა გვარს აბოლოებს ი, მაშასადამე სახელობითი შეიქნა გამომხატველი წოდებითი ბრუნვისაც (მაგ. ფიცხელაური, მოდი), როგორც რუსულშია. დაიკარგა შესმენილის სართები **თქო, მეთქი** და **ო**, რაიც ქართულში იხმარება მისი მიხედვით, რომელი პირი ლაპარაკობს. ხოლო თუ ზოგჯერ თავს იჩენს, ერთი მეორის ადგილზეა დასკუპებული არტისტის უცოდინარობით. ესეც მოხდა იმისთვის, რომ რუსულ ენას არ მოეპოება ისეთი სართები. სულ გაჰქრა სახელ ნაცვალი **ეგ** და მისი ბრუნვის წესი (მაგის, მაგას, ეგენი, მაგათ), რათგანაც რუსული სახელნაცვალი **ეტოტ** სამთავ პირს ჰხატავს მაშინ, როცა ქართულად იხმარება **ეს, ეგ, ის.** სრულიად აღარ ახსოვს არტისტს, რომ ქართულ შესმენილს ზოგჯერ თან ახლავს აგრეთვე **ერთი** (მაგ. წადი ერთი), რათგანაც რუსულ ენას არ ეთვისება ასეთი გამოთქმა. რუსულ ენას ყოფადი აქვს, ხოლო ქართულს რაკი ასეთი დრო არა აქვს, მიჰმართავს დამოკიდებით სახეს (მაგ. წავიდე, ვნახო). უვიცი არტისტი კი ჰხმარობს ჩვენებით სახეს რუსული ენის მაგივრად (მაგ. წავალ, ვნახავ). არ ისმის სცენაზე სრულიად ნამყო განუსაზღვრელი დრო (მაგ. მომიხსენებია, უთქვამს, დაუწერია), არც რთული დროები, რაიც ღირსია ქართულ დროთა მიმდევრობისა (მაგ. წაკითხული მაქვს, ნახული მყავს) იმისთვის, რომ რუსულ ენას ასეთი რთული დროები აღარ მოეპოება. ვინ მოსთვლის კიდევ, რამდენი რამეა ქართული სტილის დამახასიათებელი, რაც სათეატრო ქართულის პრაქტიკაში პირ წმინდად აგვილა.

ეხლა ცხადია, რომ ასეთი სტილის მეტყველი სულიც დაავადებულ უნდა იყვეს. ინტონაცია ისეთი შნო არის ლაპარაკისა, როცა მოლაპარაკე მოხდენილად ახერხებს აზრის გადმოცემას ერთგვარი ხმაშეწყობით. ენა რაც უნდა უკულტურო იყვეს, მის მოლაპარაკეს თან ახლავს ასეთი უნარი აზრის გადმოცემისა.

მოსკოვ მოლოცვილ ხოჯა რეჟისორებს ვერ უსწავლებიათ ქართველი არტისტებისთვის შესაფერი ინტონაცია. ამას გარდა დაჰვიწყებიათ, რომ სიცილ-ტირილი, გულის წყრომა, თუ დაყვავება, თავის დაჭერა და სხვა ასეთი სულისკვეთება ქართველ ხალხს ისევე, როგორც რუსისას, განსაკუთრებული აქვს, მაგრამ ქართულ სცენაზე იმავე ხოჯა რეჟისორების წყალობით არტისტების სულისკვეთების ვითარება ხშირად შეუფერებელია ქართველი კაცის ბუნებისთვის, ხოლო სრულიად არა სჩანს თარგმნილ პიესაში, თითქოს უცხო ტომელები თამაშობდენ და არა ქართველები. ისტორიული ოპერების, თუ დრამების მიზანსცენა ზოგჯერ არა თუ მართალი, სიმართლესთან დაახლოვებულიც არ არის. ქართლის ბუნების დეკორაციაზე ბანიანი სახლის მაგიერ მაღალ ბოძებზე იმერული ოდა არის შეყუყებული მაღალ კიბიანი, ხოლო დედოფალს ყარაჭამა თათრის ქალისებური თავხურვა აქვს მაშინ, როცა ქართული კულტურის შესწავლის საქმე ისეთ მდგომარეობაშია, რომ საჭირო მასალა მუზეუმებში იპოება, ე. ი. იმავ რეჟისორების ცხვირის ძირში, მაგრამ უხალისობას და გაურჯელობას საქმე გაუთახსირებია. ქართული თეატრი დღეს ცხოვრებას ზურგ დაკაწრული სარკეა, რომელშიაც ქართული ცხოვრების სინამდვილე სწორედ ვერ იჭვრიტება.

ვისი, რისი ბრალია ქართული სათეატრო ხელოვნების ასეთი სამწუხარო მდგომარეობა? იმათი და იმისი, რომ ამ ხელოვნების შესვეურებს ჰგონიათ, თუ უცხო კულტურა შეისწავლეს, ის კმარა ქართული ხელოვნების ასაყვავებლად სწორედ ისევე, როგორც ზოგიერთ მწერალს ჰგონია, რომ რუსული ენის ცოდნა კმარა, რომ ქართველ მწერლადაც იქცეს, ის კი ავიწყდებათ, რომ საჭიროა უმთავრესად შესწავლა ქართული კულტურის და ახალი სახელოვნო მეთოდების გამოყენება ქართული ხელოვნების ასაყვავებლად. მაშასადამე ცენტრი სახელოვნო სიმძიმისა საქართველოში ყოფილა და რომ ქართული ხელოვნების საქმე უკეთ წავიდეს, ქართული კულტურა უნდა შესწავლილ იქმნეს ადგილობრივ ახალი სახელოვნო მეთოდებით, რომელიც ხელოვნების ისტორიაში უხმარიათ საქვეყნოდ განთქმულ ევროპელ მწერალ არტისტებს და არა მარტო მოსკოვის სახელოვნო თეატრს, რომელიც ქართველი რეჟისორებისთვის კერპად, ქაბად ქცეულა. აკაკი ფალავას ბედნიერი აზრი მოუვიდა, რომ ქართული დრამატიული სტუდია დედა ქალაქში დაარსა, იქ, სადაც ყველაფერი ხელს უწყობს საქმის განვითარებას. არც შემცდარა. სულ მოკლე ხანში სტუდიელები ისე გაიწაფნენ დრამატიულ ხელოვნებაში, რომ მათი პირველი გამოსვლა საზოგადოების წინაშე დაგვირგვინდა სრული გამარჯვებით. საბჭოთა ხელისუფლებამაც არ უგულებელ ჰყო დრამატიული სტუდიის ისეთი ნაყოფიერი მოღვაწეობა და დიდი დახმარება აღმოუჩინა.

დღეს მოქალაქე მჭედლიშვილს, რომელსაც თავი მოაქვს აგრეთვე ხოჯა რეჟისორად, მოუწადინებია ქართული დრამატიული სტუდიის დაარსება მოსკოვში, რისთვისაც მოწაფეებს, რასაკვირველია, აქა ჰკრეფს, რომ მოსკოვს წაასხას*). ჩვენ არ ვიცით, რა ღონის ძიებით შესდგომია ასეთ საქმეს მოქალაქე მჭედლიშვილი.

შეიძლება თვითონაც გაუძღვეს საქმეს საკუთარი ჯიბით, ან მფარველად გაიჩინოს აქაური, თუ მოსკოვის მთავრობა, მაგრამ მისი გამოწყებული საქმე მიზან შეუწონელია, გარდა აკადემიური ვითარებისა, რომელიც აქვე განმიმარტებია, აგრეთვე იმითაც, რომ საქართველოს დედა ქალაქში უკვე არსებობს ქართული დრამატიული სტუდია, რაც ჯერ ჯერობით საკმარისიც არის და კარგადაც დაუყენებია მის მმართველს.

ხარჯი ვინც უნდა გაიღოს დრამატიული სტუდიისთვის, სულ ერთია. ყოველ შემთხვევაში ნაყოფი იმ სტუდიის მოღვაწეობისა ჩვენთვის უეჭველად იქნება ერთის მხრით: უფრო გაამტკიცებს იქაური სახელოვნო თეატრის იმ გავლენას, რასაც ეგრე არა სასურველ მდგომარეობაში ჩაუყენებია ქართული თეატრი თავისი ასიმილატორობით, ხოლო მოწაფეთა ჩამოშორებით ხელს შეუშლის დედა ქალაქის ქართულ დრამატიულ სტუდიას, რომელიც სცდილობს ქართულ თეატრს ერთგვარი ბუნებრივი თავისებურობა დაუმკვიდროს.

რამდენადაც ვიცით, აქაური უმთავრესი სახელოვნო გამგეობა უარყოფითად უცქერის საქმეს, რომელიც გამოუწყია მოქ. მჭედლიშვილს. როგორც ქართული მეცნიერება, ისევე ქართული ხელოვნება უფრო აღორძინდება საკუთარ ნიადაგზე. რა იქნებოდა, რომ ქართული უნივერსიტეტი თავისი ოთხი ათასი სტუდენტით მოსკოვს გადაგვეტანა? ნუ თუ ამით მოიგებდა ქართული მეცნიერება, ან ქართველობა? მჭედლიშვილს ჰმართებს თავის ახალ საქმეს ამ მხრითაც შეჰხედოს.

პეტრე მირიანიშვილი.

*) რედაქციის აზრით მოსკოვში ქართული სტუდიის დაარსება იმდენ ზიანს ვერ მოგვიტანს, მაგრამ ყოვლად დაუშვებლად მიაჩნია, რომ ამან ხელი შეეშალოს აქ არსებულ ქართულ დრამატიულ სტუდიას.

წერილი რედაქციის მიმართ

მოქალაქე რედაქტორო! გთხოვთ გამოაცხადოთ თქვენდამი რწმუნებულ გაზეთში: მე ამისა ხელის მომწერი, ამით ვაცხადებ, რომ დღემდის არავითარ პარტიაში არ ვმუშაობდი. დღეს დავრწმუნდი, რომ საქართველოს მემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა პარტია—არის, პარტია ქართველი მშრომელი მასის და ტანჯულ საქართველოს სვერენობის დამცველი. ამისათვის გადავწყვიტე დღეიდგან ვიმუშაო ამ პარტიაში.

კონსტანტინე ბიქტორის-ძე თურმანიძე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

დაჰკარგე სამხედრო აღრიცხვის ბარათი, ტფ. მაზრის სამხედრო უფროსის მიერ გაცემული 1918 წელში, დაბადებული 1878 წელს და ტფ. მაზრის სამმართველოს მიერ გაცემული პასპორტი 1921 წელს, რომელიც ჩაითვალოს გაუქმებულად.

ალექსი დავითის ძე გოგიაშვილი.

№ 447

დაჰკარგე ტფილისის ბირჟის განყოფილების სექცის, ელეონორა სარალიძის სახელზე მოცემული წიგნაკი № 221 ვაცხადებ გაუქმებულად.

№ 446

სტამბა გაზეთ „ზარია ვოსტოკა“-სი, ...ინშტეინის ქ. № 4.